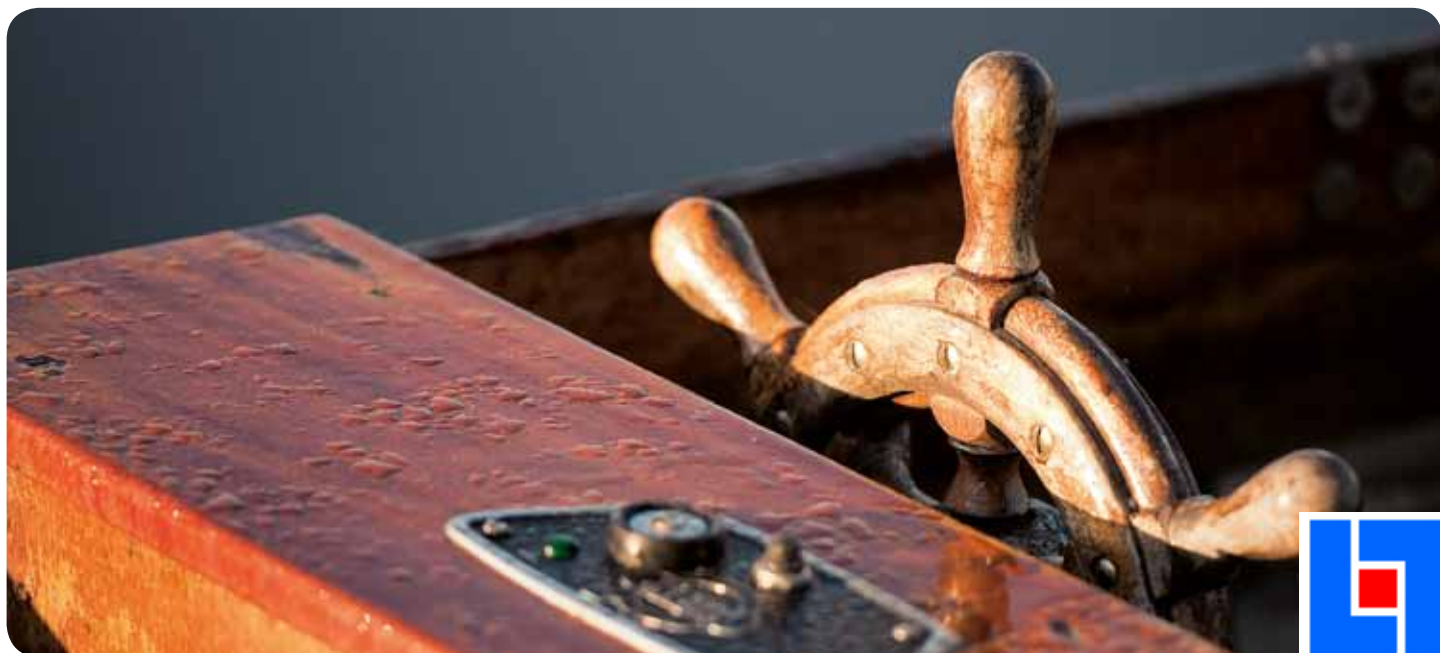

2009 Länsförsäkringar Södermanland

ÅRSREDOVISNING

Innehåll

VD-kommentar	3
2009 Året i korthet.....	4
Förvaltningsberättelse	5-8
Femårsöversikt	9
Resultaträkning	10
Resultatanalys.....	11
Balansräkning	12-13
Rapport över förändringar i eget kapital.....	14
Kassaflödesanalys.....	15
Noter.....	16-37
Påskriftssida	38
Revisionsberättelse	39
Bolagsstyrningsrapport	40-42
Miljöarbetet hos Länsförsäkringar Södermanland	43
Samverkan som ger kundnytta	44
Ord & uttryck	45
Fullmäktigeledamöter.....	46
Styrelse och revisorer	47

ETTHUNDRASEXTOFJÄRDE VERKSAMHETSÅRET

**Ordinarie bolagsstämma äger rum
tisdagen den 30 mars 2010 kl 17.00
Julita gård, Katrineholm**

VD-kommentar

Året som gått

Trots den globala lågkonjunkturen blev 2009 ett riktigt bra år för oss. Vi hade ett positivt resultat för både försäkring och kapitalförvaltning och styrelsen beslutade i januari 2010 att avsätta 19,4 Mkr för återbäring på villahem-, fastighets-, lantbruks- och företagsförsäkringar.

MYCKET GLÄDJANDE var våra framgångar inom personförsäkring, främst inom företagsområdet. Våra säljare/rådgivare lyckades med att överträffa 2008 års försäljning, vilket är riktigt bra gjort detta lågkonjunkturår.

I mitten av året lanserade vi vårt nya kundbelöningssystem för privatpersoner - Länsbonus. Systemet ger mest i rabatt till den kund som blir helkund inom 3 av 4 verksamhetsområden: Försäkra, Spara, Betala (att ha låneengagemang är inte rabattgrundande). Maximal rabatt är 15 % på samtliga sakförsäkringar. Nya Länsbonus ger en rabatt på totalt 17,9 Mkr, en ökning med ca 2,0 Mkr jämfört med tidigare helkundsrabatter.

Vi genomförde under sommaren ett brandvarnarprojekt med dubbla syften - att ge ökad trygghet för våra äldre kunder samt sysselsättning åt ungdomar. Projektet gick ut på att besöka våra kunder med boendeförsäkring i Eskilstuna och Nyköping, inventera brandskyddet och byta brandvarnare eller batterier om så behövdes. Vi samarbetade med Räddningstjänsten i båda kommunerna, bl a utbildade de våra 44 korttidsanställda ungdomar.

Det skadeförebyggande och miljöfrämjande arbetet var även i övrigt aktivt, bl a fortsatte vi med att samla in miljöfarligt avfall och skrot hos lantbruken i länet. Vi förnyade också vårt miljöcertifikat enligt ISO14001 med endast smärre påpekanden från miljörevisorerna.

Under året etablerades fastighetsförmedlingsverksamheten i både Katrineholm och Strängnäs. Vi har nu Läns-

försäkringar Fastighetsförmedling på samtliga orter där vi har kontor/butik: Eskilstuna, Nyköping, Katrineholm och Strängnäs.

2009 fick vi tillsammans med övriga länsförsäkringsbolag flera fina utmärkelser: Bästa bank för privatpersoner, Bästa bolånebank, Bästa sakförsäkringsbolag för företag, Bästa livförsäkringsbolag för företag - utmärkelser som förpliktar i vårt fortsatta kundarbete.

ÅRET SOM KOMMER

Konkurrensen inom hela det finansiella området fortsätter att öka, vilket ger kunderna lägre priser. Marginalerna för vanliga sparkonton respektive bolån har väl aldrig varit så låga som nu. Troligen kommer det under slutet av 2010 räntehöjningar från Riskbanken och därmed även försiktigt höjda marginaler.

Finansinspektionen har aviserat stramare regler för bostadsutlåningen, t ex att kundens kontantinsats ska vara högre än idag. Detta bromsar rimligen upp prishöjningar för bostäder och ökar intresset för våra sparprodukter, som t ex fasträntekontot.

Konkurrensen från bankerna inom sakförsäkring blir alltmer påtaglig. Vanligt är att banken antingen äger försäkringsbolaget, har samarbetsavtal med bolaget eller startar upp ett gemensamt nytt bolag tillsammans med försäkringsbolaget.

Internetkanalen som en väg att nå kunderna växer sig allt starkare. Vi förväntar oss att ännu större andel av våra försäkringar och bankprodukter kommer att säljas eller initieras genom vår

hemsida. Många kunder tycker att det är bekvämt att sköta sina bank- och försäkringsärenden genom datorn - när som helst, var som helst.

De elektroniska mötena till trots verkar intresset för de personliga mötena ändå öka. Speciellt gäller detta vid komplexa frågeställningar när valmöjligheterna är många och konsekvenserna svåröverblickbara. Kanske är det så att mötet mellan två personer blir ett sällsynt tillfälle som värdesätts mer idag än tidigare?

2010 kommer vi att fortsätta att göra det vi är bra på - att ge kunderna en bra service till ett konkurrensmässigt pris och bidra till deras ökade säkerhet och trygghet.

Nyköping i mars 2010

Anna-Greta Lundh
Vd i Länsförsäkringar Södermanland

2009 – Året i korthet

Brandvarnare räddar liv!

Under sommaren genomförde vi i samarbete med räddningstjänsten i Nyköping och Eskilstuna ett brandvarnarprojekt med dubbla syften - att ge ökad trygghet för våra äldre kunder samt sysselsättning åt ungdomar.

Några av ungdomar på brandstationen i Nyköping för genomgång och utbildning.

Övning i rökfylld lägenhet.

Fastighetsförmedlingen fortsätter växa

Under året etablerades fastighetsförmedlingsverksamhet i både Katrineholm och Strängnäs. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling finns nu på samtliga orter som vi har kontor/butik.

Tryggare Sörmland

Medarbetarna vid Länsförsäkringar Södermanland delade under hösten ut reflexer.

Välbesökta kundträffar

Våra kundträffar och fullmäktigeval i Flen, Katrineholm och Vingåker var mer besökta än vanligt.

Flera fina utmärkelser!

Tillsammans med övriga länsförsäkringsbolag fick vi flera fina utmärkelser: Bästa bank för privatpersoner, Bästa bolånebank, Bästa sakförsäkringsbolag för företag, Bästa livförsäkringsbolag för företag.

Förvaltningsberättelse

Länsförsäkringar Södermanland

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Södermanland avger härmed årsredovisning för 2009, bolagets 164:e verksamhetsår.

VERKSAMHET

Länsförsäkringar Södermanland har sitt verksamhetsområde i Södermanlands läns nio kommuner: Eskilstuna, Flen, Gnesta, Katrineholm, Nyköping, Oxelösund, Strängnäs, Trosa och Vingåker.

Bolaget erbjuder privatpersoner, företag och organisationer ekonomisk trygghet genom ett omfattande sortiment av produkter och tjänster inom sakförsäkring, livförsäkring och bankverksamhet. Inom sakförsäkring deltar bolaget i den gemensamma återförsäkringsaffären inom länsförsäkringsgruppen.

Förutom verksamhet där Länsförsäkringar Södermanland har egen koncession erbjuder bolaget försäkring inom såväl sak- som livförsäkringsområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna.

TOTAL AFFÄRSVOLYM

Den totala volymen för bolagets affärer fördelar sig enligt nedan, Mkr:

Sakförsäkring, premieinkomst	
direkt försäkring	449,2
Livförsäkring, premieinkomst	216,8
Bank, inlånings- och utlåningsvolym	3 600,4
Fond, marknadsvärde	88,1

ORGANISATION OCH STRUKTUR

Länsförsäkringar Södermanland är kundägt, lokalt och självständigt. Bolagsformen ömsesidig innebär att bolaget ägs av kunderna, bolagets försäkringstagare. Ägarna har inflytande över verksamheten och väljer fullmäktigeledamöter, för närvarande 76 ordinarie varav 18 suppleanter, som ska företräda dem på bolagsstämman. Bolagsstämman utser bolagets styrelse som nu består av sju ledamöter. Därutöver ingår vd och två personalrepresentanter i styrelsen.

Länsförsäkringar Södermanland ingår som ett av 24 lokala och kundägda länsförsäkringsbolag i federationen Länsförsäkringsgruppen. Gemensamt äger gruppen Länsförsäkringar AB med dotterbolag.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE R UNDER ÅRET

Fastighetsförmedlingar etablerades under sommaren i både Katrineholm och Strängnäs. Fastighetsförmedlingar finns nu i Eskilstuna, Nyköping, Katrineholm samt Strängnäs och bedrivs sedan årsskiftet 2009/2010 under namnet Länsförsäkringar Fastighetsförmedling.

Länsförsäkringar Liv avbröt processen att ombilda till ett livbolag utan vinstutdelningsförbud. Finansinspektionen lämnade tillstånd efter ett initialt

nej men tiden var då för knapp för att genomföra ombildningen till årsskiftet 2009/2010.

Ett nytt kundbelöningsystem, Länsbonus, infördes den 1 juni. Bonus-systemet gynnar de kunder som blir helkunder inom både bank och försäkring. Rabatt ges med upp till 15 % på kundens sakförsäkringar.

Finansinspektionens allmänna råd om ersättningspolicy i försäkringsföretag m m beslutades den 11 december 2009 med ikraftträdande den 1 januari 2010.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE R EFTER VERKSAMHETSÅRET

Styrelsen beslutade om återbäring, 10 %, för villahem-, fastighets-, lantbruks- och företagsförsäkring. Återbäringen beräknas till 19,4 Mkr.

Resultat och ekonomisk ställning

SAKFÖRSÄKRING

Premieinkomst och marknad

Premieinkomst, Mkr	2009	2008
Direkt försäkring	449,2	449,5
Mottagen återförsäkring	37,3	44,1
Summa egen affär brutto	486,5	493,6
Förmedlad djurförsäkring	45,1	43,8
Totalt	531,6	537,4

Marknadsandelar *, procent	2009	2008
Hem	37	38
Villahem	44	45
Fritidshus	44	44
Lantbruk	92	93
Företag	38	38
Personbil	34	34

* Uppgifter om marknadsandelar avser Södermanlands län.

Skadeutfall

Årets skadekostnad brutto, exkl skaderegleringskostnader, uppgick till 287,6 (306) Mkr. Antalet registrerade skador i motorfordonsförsäkring var 10 984 (10 369) st, i övrig direkt försäkring 8 541 (8 353) st. Avvecklingen av tidigare års avsättningar för oreglerade skador innebar ett överskott i resultatet för egen räkning på 10,0 Mkr.

LIVFÖRSÄKRING

Vår försäljning av liv- och pensionsförsäkring ökade med 0,2 procent till ett försäljningsvärde av 375,2 (374,4) Mkr. Premieinkomsten ökade med 2,5 procent och det förvaltrade kapitalet ökade med 11,7 procent.

Premieinkomst, Mkr	2009	2008
Traditionell försäkring	76	78
Fondlivförsäkring	101	101
Avtalsförsäkring	40	33

Försäkringskapital, Mkr	2009	2008
Traditionell försäkring	1 884	1 953
Fondlivförsäkring	945	610
Avtalsförsäkring	388	316

BANKVERKSAMHETEN

Bankverksamheten har haft en god tillväxt under året. Den totala affärsvolymen har ökat med 656,7 Mkr eller med 22,3 procent.

Volym, Mkr	2009	2008
Inlåning	880	787
Utlåning	2 720	2 157
– varav bottenlån	2 393	1 881
Marknadsvärde fonder	88	51
Antal kunder med bankprodukter	13 932	13 016

KAPITALFÖRVALTNING

Marknadsvärdet på bolagets placerings-tillgångar uppgick vid verksamhetsårets slut till 1 719,5 (1 464) Mkr enligt följande struktur:

Placeringsstruktur, Mkr (koncernen)	2009	2008
Obligationer, lån	584,5	571,0
Aktier, svenska	901,5	738,2
Aktier, utländska	226,2	151,3
Fastigheter	0	0
Övriga placeringstillgångar	7,3	3,5
Summa placeringstillgångar	1 719,5	1 464,0

Det totala engagemanget i fastigheter (andelar och aktier i fastighetsbolag) uppgick till 354,4 (312,2) Mkr. Bolagets likvida tillgångar uppgick vid verksamhetsårets slut till 23,5 (47,4) Mkr.

Kapitalförvaltningens resultat för koncernen uppgick till 205,2 (-264,0) Mkr. Av detta resultat avser 201,8 (-287,3) Mkr orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångar.

RESULTAT

Årets resultat före dispositioner och skatt uppgick till 201,7 (-239,8) Mkr och efter dispositioner och skatt till 156,3 (-157,5) Mkr. Försäkringsrörelsens tekniska resultat uppgick till 11,6 (54,9) Mkr.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Vi förväntar oss följande utveckling inom våra huvudområden:

Övergripande tror vi att marknaden

kommer att ha lägre tillväxt än tidigare och kanske t o m minska på grund av konjunkturutvecklingen. Vår bedömning är att lågkonjunkturen bottenar 2010.

Sakförsäkring - en fortsatt hård konkurrens inom såväl privat- som företagsmarknaden med fortsatt prispress och sänkta premienivåer. Kunderna kommer i allt högre utsträckning att byta leverantör och bankerna eller bankägda försäkringsbolag kommer att bli huvudkonkurrent inom privatmarknaden.

Livförsäkring - kryssmarknadernas utveckling kommer att fortsätta och marginalerna pressas ytterligare genom de stora aktörernas uppköp. Behovet av personlig rådgivning kommer att öka. På privatmarknaden blir den elektroniska rådgivningen via Internet ett effektivt alternativ. Inom företagsområdet är fortfarande problemen och lösningarna mer komplexa och den kundnytta vår rådgivning skapar mer framträdande. Pensionssparande står för en kraftig expansion, driven av de demografiska förändringarna och de nya pensionsavtalen, både statliga och avtalsbundna.

Banktjänster - de låga marginalerna inom privatområdet kommer att fortsätta. Konsumenten blir alltmer kritisk till avgifter och ränteskillnader. Vår satsning på att bli småföretagarnas bank tar fart under 2010. Kreditåstramningar kommer genom hårdare kreditbedömningar och större kapitalkrav.

Kapitalförvaltningen - Bedömningen är att den globala finanskrisen nådde sin botten under 2009. Riksbanken kommer att fortsätta att hålla reproföräntan låg under första halvåret och genomföra räntehöjningar under andra halvåret 2010.

Vi räknar med att ha en tillväxt inom

samtliga verksamhetsområden under 2010, men med lägre resultatnivåer. De förväntade lägre vinstnivåerna beror framförallt på gjorda prissänkningar inom sakförsäkring och fortsatt låga marginaler inom in- och utlåning.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER SOM BOLAGET STÅR INFÖR

Riskerna behandlas huvudsakligen under not 2. De väsentligaste riskerna är:

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten brutto 63,2 procent under senaste 5-årsperioden återspeglar försäkringsrisken. Den mottagna affären innehåller huvudsakligen svensk affär. Premieinkomsten för den mottagna affären uppgick under verksamhetsåret till 37,3 Mkr eller 8,3 procent av premieinkomsten i direkt försäkring. Bolaget skyddar sig för större skador genom återförsäkring.

Största ekonomiska risk i mottagen affär bedöms vara den i affären ingående Nordiska Kärnförsäkringspoolen. Maximal ansvarighet per skadehändelse i denna pool uppgår för bolagets del till 5,1 Mkr (0,5 Meuro).

Placeringsrisker

Bolagets placeringstillgångar är utsatta för risken för värdeförluster genom bl a börsfall, valutaförändringar och ränteändring. Bolagets placeringar i utländska aktier och andelar uppgår till cirka 226,2 Mkr och valutaexponeringen är främst i amerikanska dollar och Euro. Marknadsvärdet på bolagets räntebärande placeringstillgångar, obligationer och lån utgjorde vid räkenskapsårets utgång 584,5 Mkr. Ränterisken på dessa tillgångar utgjorde 1,6 procent vid 1 procentenhets förändring av den allmänna räntenivån.

Kreditrisker

Bolaget står för 80 procent av kreditförluster för lån som förmedlats av bolaget till Länsförsäkringar Bank, dock högst för ett belopp som motsvarar det enskilda årets totala ersättning från banken. Detta innebär att för 2009 var risken begränsad till 11,8 Mkr. Se även not 27.

ÖVRIGA VIKTIGA OMRÅDEN

Medarbetarna

Bolaget har 125 tillsvidareanställda medarbetare, 64 kvinnor och 61 män. Av cheferna är 38 procent kvinnor och 62 procent män.

De flesta medarbetarna har fast månadslön, säljande personal (13 st) omfattas av provisionsbaserad lön.

Utöver detta omfattas samtliga medarbetare utom vd av ett målbonussystem som beslutas ensidigt av styrelsen för ett år i taget. Målbonussystemet kan närmast liknas vid ett vinstdelningssystem och utfallet kan maximalt bli 18 tkr per heltidsanställd medarbetare och år. För 2009 har 1 800 tkr reserverats (inkl sociala kostnader) och för 2008 blev kostnaden 1 845 tkr, genomsnittligt ersättningsbelopp 11 318 kr per person. Beloppet betalas ut som kontant lön eller som pensionsavsättning.

Under 2009 har inte några avgångsvederlag eller garanterade rörliga ersättningar utbetalats eller utfästs.

Finansiella företag ska fr o m 2010 ha en ersättningspolicy som avser all personal och som beslutas av styrelsen. Styrelsen har påbörjat arbetet med att ta fram en sådan policy och den kommer att vara klar under första halvåret 2010. Policyn kommer att offentliggöras på vår hemsida.

Miljö

Bolaget är sedan 2003 miljöcertifierat och arbetar med ett miljöledningssystem,

som utgår från ständiga förbättringar. Under 2009 har fokus varit på att minska koldioxidutsläppen, bl a har det skadeförebyggande arbetet intensifierats. Kurser i EcoDriving har genomförts för medarbetare som har många tjänsteresemil.

Etik

Inom den finansiella branschen är etikfrågorna av högsta vikt. Länsförsäkringar Södermanland har etiska riktlinjer som årligen beslutas av styrelsen och årligen går igenom och diskuteras med medarbetarna. I de etiska riktlinjerna finns bl a förhållningssätt i skaderegleringen. De etiska riktlinjerna följer, hänvisar till och går ibland längre än aktuell lagstiftning.

DOTTERBOLAG

Strimlusen Förvaltnings AB är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar Södermanland. Bolaget äger och förvaltar andelarna i fastighetsbolaget Humlegården Holding AB I, II och III. Resultatet i dotterbolaget är 0. Se även not 13.

KONCERNEN

Koncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Södermanland (519000-6519) samt det helägda dotterbolaget Strimlusen Förvaltnings AB (556683-5905).

Framtida händelser av betydelse för verksamheten

Inom EU pågår ett arbete, Solvens II, med en moderniserad lagstiftning för försäkringsverksamhet. Under år 2009 antogs ett direktiv och nu utarbetas tillämpningsregler. Syftet är att stärka sambandet mellan solvenskraven och riskerna för försäkringsföretaget, ge ökad säkerhet åt försäkringstagarna samt bidra till en stabil och effektiv

försäkringsmarknad inom EU. Solvens II betonar vikten av en mer riskbaserad ansats för regleringen av försäkringsbolag. Regler moderniseras bland annat för hur försäkringstekniska avsättningar ska beräknas, hur tillgångar får placeras, hur stor kapitalbuffert försäkringsbolaget ska ha och vilka krav som ställs på hur företagets risker styrs och kontrolleras. Reglerna planeras börja gälla 31 oktober 2012.

Länsförsäkringar Södermanland följer sedan år 2008 balansen mellan buffertkapitalets storlek och bolagets risker med en beräkningsmodell som bygger på utkast till regler om kapitalkrav under Solvens II.

Länsförsäkringsgruppen har följt utvecklingen av Solvens II-reglerna under flera år och bolaget har tagit del av rapportering om detta. I slutet av år 2009 startades en för länsförsäkringsbolagen gemensam förstudie upp avseende förberedelser för Solvens II. Sannolikt kan vissa förberedelser med fördel bedrivas gemensamt i länsförsäkringsgruppen medan andra behöver bedrivas inom bolaget. Efter att den gemensamma förstudien presenterat resultat under andra kvartalet 2010 kommer Länsförsäkringar Södermanland att börja planera konkreta förberedelser för Solvens II.

FÖRSLAG TILL RESULTATDISPOSITION

Föregående års resultat har i enlighet med stämmans beslut överfört till balanserade vinstmedel. Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att årets vinst jämte balanserade medel (se "Rapport över förändringar eget kapital"), totalt kronor 303 648 697, balanseras i ny räkning.

Innehåll ekonomisk redovisning

Femårsöversikt	9
Resultaträkning	10
Resultatanalys	11
Balansräkning	12-13
Rapport över förändringar i eget kapital	14
Kassaflödesanalys	15
Not 1	16-19
Not 2	20-22
Not 3 - 39	23-37

Femårsöversikt

FEMÅRSÖVERSIKT	2009	2008	2007	2006	2005
Resultat (avser koncernen)					
Belopp i Tkr					
Premieintäkt f.e.r.	426 572	439 868	440 425	445 587	455 722
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	6 398	23 705	18 645	12 570	8 6643
Försäkringsersättningar f. e. r.	-313 967	-321 725	-298 476	-312 595	-344 585
Återbäring	-15 151	1 153	-18 112	-35 325	-24 500
Driftskostnader f. e. r.	-92 292	-88 150	-79 578	-105 064	-73 375
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen	11 560	54 851	62 904	5 173	21 926
Finansrörelsens resultat	198 876	-287 724	61 455	146 925	180 295
Övriga intäkter och kostnader	-8 660	-6 959	-4 773	-443	723
Resultat före dispositioner och skatt	201 776	-239 832	119 586	151 655	202 944
Årets resultat	150 327	-157 458	97 100	108 380	173 672
Ekonomisk ställning					
Placeringsstillgångar, verkligt värde ¹	1 719 518	1 467 061	1 671 391	1 600 474	1 329 557
Premieinkomst f. e. r.	439 566	436 192	446 982	437 090	457 066
Försäkringstekniska avsättningar f. e. r.	724 880	677 017	646 581	619 246	548 887
Kapitalbas	938 399	759 770	1 029 411	956 453	848 485
Erforderlig solvensmarginal	80 622	72 962	82 165	75 912	67 780
Konsolideringskapital					
- Beskattat eget kapital	857 747	707 420	864 878	767 778	659 397
- Uppskjuten skatt	210 125	158 939	247 233	243 147	202 510
Konsolideringskapital	1 067 872	866 359	1 112 111	1 010 925	861 907
Konsolideringsgrad	242,9 %	198,6 %	248,8 %	231,3 %	188,6%
Soliditet	147,3 %	128,0 %	172,0 %	163,3 %	157,0%
Nyckeltal					
Försäkringsrörelsen					
- Skadeprocent f. e. r.	73,6 %	73,1 %	67,8%	70,2 %	75,6 %
- Driftskostnadsprocent f. e. r.	21,6 %	20,0 %	18,1%	23,6 %	16,1 %
Totalkostnadsprocent f. e. r.	95,1 %	93,1 %	85,9%	93,8 %	91,7 %
Kapitalförvaltningen²					
- Direktavkastning	2,3 %	3,7 %	2,3 %	2,0 %	1,7 %
- Totalavkastning	12,7 %	-16,2 %	4,8 %	10,7 %	15,8 %

1 Exklusive depåer hos företag som avgivit återförsäkring

2 Exklusive depåer hos företag som avgivit återförsäkring, inklusive kassa och bank

Direktavkastningen har beräknats som summan driftöverskott byggnader, ränteutdelningar och utdelningar i relation till medelvärdet av placeringstillgångarnas värde vid årets början och slut.

I Totalavkastningen ingår även realisationsresultat och övervärdesförändringar i underlaget.

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE				
Belopp i Tkr				
Premieintäkter för egen räkning (f.e.r)	Not			
Premieinkomst	3	486 494	493 562	486 494
Premier för avgiven återförsäkring		-46 928	-57 370	-46 928
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-12 994	3 676	-12 994
		426 572	439 868	426 572
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	6 398	23 705	6 398
Försäkringsersättningar f.e.r.				
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>	5			
Före avgiven återförsäkring		-302 992	-274 263	-302 992
Återförsäkrarens andel		17 705	13 624	17 705
<i>Förändring i Avsättning för oreglerade skador f.e.r.</i>				
Före avgiven återförsäkring		-31 553	-78 961	-31 553
Återförsäkrarens andel		2 872	17 874	2 872
		-313 967	-321 725	-313 967
Återbäring		-15 151	1 153	-15 151
Driftskostnader f.e.r.	6	-92 292	-88 150	-91 474
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		11 561	54 850	12 379
ICKE TEKNISK REDOVISNING				
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		11 561	54 850	12 379
Kapitalavkastning, intäkter	7	44 817	65 247	44 817
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	7	201 841	6 544	194 021
Kapitalavkastning, kostnader	7	-41 385	-41 961	-41 961
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	7	0	-293 848	0
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-6 398	-23 705	-6 398
Övriga intäkter	8	30 128	31 243	30 128
Övriga kostnader	8	-38 788	-38 202	-38 788
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		201 776	-239 832	194 774
Bokslutsdispositioner				
Avskrivningar över plan	9		0	67
Avsättning till periodiseringsfond			0	0
Förändring av säkerhetsreserv	9		0	-5 800
Resultat före skatt		201 776	-239 832	189 040
Skatt på årets resultat	10	-51 449	82 374	-50 156
Årets resultat		150 327	-157 458	138 884

Resultatanalys

RESULTATANALYS (avser moderbolaget)

SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT

Belopp i Tkr

	Totalt 2009	Direkt försäkring av svenska risker					Summa	Mottagen återförs
		Sjuk och olycksfall	Hem, Villa Fritidshus	Företag Lantbruk Fastighet	Motorfordon	Trafik		
Premieintäkt f. e. r. (not 1)	426 572	10 793	91 081	115 602	99 959	72 609	390 044	36 528
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	6 399	185	377	531	246	4 457	5 796	603
Försäkringsersättningar f. e. r. (not 2)	-313 968	-10 848	-79 501	-68 724	-74 424	-49 455	-282 952	-31 016
Återbäring	-15 151		-5 009	-10 142			15 151	
Driftskostnad f. e. r.	-91 474	-2 241	-20 082	-32 024	-21 072	-14 552	-89 971	-1 503
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	12 378	2 111	-13 134	5 243	4 709	13 059	7 766	4 612
Avvecklingsresultat								
Avvecklingsresultat brutto	7 234	-573	3 246	1 349	-2 878	4 495	5 639	1 595
Återförsäkrars andel	2 777	1 459	-64	5 604		-4 222	2 777	
Avvecklingsresultat f. e. r.	10 011	886	3 182	6 953	-2 878	273	8 416	1 595
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring								
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	187 996	6 104	47 739	49 562	43 356	35 429	182 190	5 806
Avsättning för oreglerade skador	651 372	73 501	50 595	93 553	13 147	221 588	452 384	198 988
Avsättning för återbäring	19 400		6 010	13 390			19 400	
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	858 768	79 605	104 344	156 505	56 503	257 017	653 974	204 794
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar								
Avsättning för oreglerade skador	148 917	30 858	994	19 781		97 284	148 917	
NOTER TILL RESULTATANALYS								
NOT 1								
Premieintäkt f. e. r.	426 572	10 793	91 081	115 602	99 959	72 609	390 044	36 528
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	486 494	11 429	103 524	149 392	101 482	83 369	449 196	37 298
Premier för avgiven återförsäkring	-46 928	-254	-5 296	-28 479	-946	-11 953	-46 928	
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-12 994	-382	-7 147	-5 311	-577	1 193	-12 224	-770
NOT 2								
Försäkringsersättningar f. e. r.	-313 968	-10 848	-79 501	-68 724	-74 424	-49 455	-282 952	-31 016
Utbetalda försäkringsersättningar	-285 287	-7 817	-77 507	-74 779	-71 497	-36 650	-268 250	-17 037
Före avgiven återförsäkring	-302 992	-12 274	-76 751	-87 731	-71 727	-37 472	-285 955	-17 037
Återförsäkrars andel	17 705	4 457	-756	12 952	230	822	17 705	
Förändring i Avsättning för oreglerade skador f. e. r.	-28 681	-3 031	-1 994	6 055	-2 927	-12 805	-14 702	-13 979
Före avgiven återförsäkring	-31 553	-120	-2 687	13 403	-2 927	-25 243	-17 574	-13 979
Återförsäkrars andel	2 872	-2 911	693	-7 348	0	12 438	2 872	0

Balansräkning

BALANSRÄKNING	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
TILLGÅNGAR				
Belopp i Tkr				
Immateriella tillgångar	Not			
Andra immateriella tillgångar	11	10 218	11 036	0
Placeringstillgångar				
<i>Placeringar i koncernföretag och intresseföretag</i>				
Aktier i dotterföretag	12	0	0	149 782
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>				
Aktier och andelar	13	1 127 705	889 484	896 409
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	13	516 041	502 535	516 041
Övriga lån	14	68 503	68 503	68 503
Övriga finansiella placeringstillgångar	13	7 270	3 530	7 270
<i>Depåer hos företag som avgivit återförsäkring</i>		3 125	3 009	3 125
		1 722 643	1 467 061	1 641 130
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar				
Avsättning för oreglerade skador		148 917	146 045	148 917
		148 917	146 045	148 917
Fordringar				
Fordringar avseende direkt försäkring	15	112 890	111 908	112 890
Fordringar avseende återförsäkring		12 711	6 223	12 711
Övriga fordringar		10 765	3 218	10 765
		136 365	121 350	136 365
Andra tillgångar				
Materiella tillgångar	16	6 124	7 440	6 124
Kassa och bank	17	23 525	47 522	23 424
		29 649	54 962	29 549
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter				
Upplupna ränte- och hyresintäkter	18	3 194	1 046	3 194
Förutbetalda anskaffningskostnader	19	7 676	6 696	7 676
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	20	2 550	1 656	2 550
		13 420	9 397	13 420
SUMMA TILLGÅNGAR		2 061 213	1 809 851	1 969 381
				1 725 021

		Koncernen		Moderbolaget	
BALANSRÄKNING		2009	2008	2009	2008
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
	Not				
Eget kapital					
Bundet eget kapital					
	Uppskrivningsfond	0	0	85 800	85 800
	Övriga bundna reserver	370 972	366 747	20 260	20 260
Fritt eget kapital					
	Balanserat resultat	336 448	498 131	164 764	368 298
	Årets resultat	150 327	-157 458	138 884	-203 534
		857 747	707 420	409 708	270 824
Obeskattade reserver					
	Periodiseringsfond	9 0	0	28 951	28 951
	Utjämningsfond	9 0	0	11 721	11 721
	Säkerhetsreserv	9 0	0	444 800	439 000
	Ack. avskrivningar över plan materiella tillgångar	9 0	0	1 494	1 560
		0	0	486 966	481 232
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)					
	Avsättning för ej intjänad premier och kvardröjande risker	21 187 996	175 002	187 996	175 002
	Avsättning för oreglerade skador	22 666 401	634 205	666 401	634 205
	Avsättning för återbäring	23 19 400	13 856	19 400	13 856
		873 797	823 063	873 797	823 063
Andra avsättningar för andra risker och kostnader					
	Avsättning för pensioner	24 23 490	19 175	23 490	19 175
	Avsättning för uppskjutna skatteskulder	10 210 125	158 939	79 366	29 473
		233 615	178 114	102 856	48 648
Skulder					
	Skulder avseende direkt försäkring	50 302	45 906	50 302	45 906
	Skulder avseende återförsäkring	4 242	982	4 242	982
	Aktuella skatteskulder	10 3 419	20 016	3 419	20 016
	Övriga skulder	24 033	19 700	24 033	19 700
		81 997	86 604	81 997	86 604
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
	Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	25 14 058	14 650	14 058	14 650
		14 058	14 650	14 058	14 650
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 061 213	1 809 851	1 969 381	1 725 021
POSTER INOM LINJEN					
	Ställda pantar	26			
	För försäkringstekniska avsättningar (f e r) registerförda tillgångar	1 144 475	1 035 121	1 144 475	1 035 121
	Eventualförpliktelser	27			
	Övriga eventualförpliktelser	11 769	11 890	11 769	11 890

Rapport över förändringar i eget kapital

EGET KAPITAL MODERBOLAGET

Belopp i Tkr

	Bundet kapital			Fritt kapital		Totalt kapital
	Uppskrivnings-fond	Reservfond	Fond för oreale vinster	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående balans 2008-01-01	85 800	20 260	-	322 055	46 243	474 358
Disposition av 2007 års resultat				46 243	-46 243	-
Årets resultat				-	-203 534	-203 534
Utgående balans 2008-12-31	85 800	20 260	-	368 298	-203 534	270 824
Ingående balans 2009-01-01	85 800	20 260	-	368 298	-203 534	270 824
Disposition av 2008 års resultat				-203 534	203 534	-
Årets resultat				-	138 884	138 884
Utgående balans 2009-12-31	85 800	20 260	-	164 764	138 884	409 708

EGET KAPITAL KONCERNEN

Belopp i Tkr

	Bundet kapital		Fritt kapital		Totalt kapital
	Bundna reserver	Fond för oreale vinster	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående balans 2008-01-01	348 595	-	419 183	97 100	864 878
Disposition av 2007 års resultat			97 100	-97 100	-
Förskjutning mellan bundet och fritt kapital	18 152		-18 152		-
Årets resultat				-157 458	-157 458
Utgående balans 2008-12-31	366 747	-	498 131	-157 458	707 420
Ingående balans 2009-01-01	366 747	-	498 131	-157 458	707 420
Disposition av 2008 års resultat			-157 458	-157 458	-
Förskjutning mellan bundet och fritt kapital	4 225		-4 225	-	-
Årets resultat				150 327	150 327
Utgående balans 2009-12-31	370 972	-	336 448	150 327	857 747

Bundet eget kapital

Reservfond: Syftet med reservfonden är att spara en del av nettovinsten, som inte går åt för täckning av balanserad förlust.

Uppskrivningsfond: Posten omfattar belopp som satts av till en uppskrivningsfond enligt bestämmelserna i 4 kap. 1-2 § ÅRFL.

Fritt eget kapital

Balanserade vinstmedel: Utgörs av föregående års fria egna kapital efter en eventuell reservfondavsättning och efter att eventuell vinstutdelning lämnats.

Utgör tillsammans med årets resultat summa fritt eget kapital.

Känslighetsanalys

Nedanstående sammanställning visar effekten på eget kapital i Tkr efter skatt vid:

		Belopp
- minskade marknadsvärden på aktier med	1 %	6 607
- ökade marknadsräntor med	1 %-enhet	7 004
- negativ valutakursförändring med	1 %	1 667

Kassaflödesanalys

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
KASSAFLÖDESANALYS (DIREKT METOD)				
Belopp i Tkr				
Den löpande verksamheten				
Premieinbetalningar	478 212	469 909	478 212	469 909
Utbetalningar av premier till återförsäkrare	-48 039	-55 291	-48 039	-55 291
Skadeutbetalningar	-279 141	-242 439	-279 141	-242 439
Inbetalningar från återförsäkrare avseende återförsäkrares andel av utbetalda försäkringsersättningar	16 470	13 927	16 470	13 927
Inbetalningar avseende provisioner och garantier	35 777	34 212	35 777	34 212
Utbetalningar till leverantörer och anställda	-144 349	-161 610	-145 746	-164 535
Skatteutbetalningar	-28 908	-6 145	-28 908	-6 145
Kassaflöde från den löpande verksamheten	30 022	52 563	28 625	49 638
Investeringsverksamheten				
Förvärv av:				
- aktier och andelar	-209 168	-168 811	-209 168	-168 811
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-199 757	-18 033	-199 757	-18 033
Avyttring av:				
- aktier och andelar	136 245	91 406	136 245	91 406
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	191 930	45 666	191 930	45 666
- byggnad och mark	0	2 674	0	2 674
Lämnade lån	-5 645	-68 503	-5 645	-68 503
Amortering av lämnade lån	0	525	0	525
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-965	-2 998	-965	-2 998
Avyttring av materiella anläggningstillgångar	103	103	103	103
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	-1 397	-2 925		0
Räntebetalningar	15 577	11 832	15 577	11 832
Erhållna utdelningar	19 202	44 940	19 202	44 940
Kassaflöde från den investeringsverksamheten	-53 875	-64 124	-52 478	-61 199
Kassaflöde från den finansieringsverksamheten	0	0	0	0
Årets kassaflöde	-23 853	-11 561	-23 853	-11 561
Likvida medel vid årets början	47 522	58 952	47 421	58 952
Valutakursdifferens i likvida medel	-144	30	-144	30
Likvida medel vid årets slut	23 525	47 421	23 424	47 421

Noter

Belopp i Tkr

Årsredovisningen avges för perioden 1 januari t o m 31 december 2009 och avser Länsförsäkringar Södermanland som är ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Nyköping och utgör moderbolag i koncernen. Adressen till huvudkontoret är Västra Storgatan 4, Nyköping och organisationsnummer är 519000-6519. Årsstämma kommer att hållas den 30 mars 2010.

NOT 1 Redovisningsprinciper

ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR

I denna not beskrivs inledningsvis koncernens redovisningsprinciper. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, med de avvikelser som anges i avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper".

Överensstämmelse med normgivning och lag

Bilagda årsredovisningshandlingar har upprättats enligt lagen om årsredovisning i försäkringsbolag (ÅRFL) samt i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:26) och Rådet för finansiell rapporteringsrekommendationer RFR 2. Företaget tillämpar sklagbegränsad IFRS i såväl moderföretagets redovisning som i koncernredovisningen och med detta avses en tillämpning av de internationella redovisningsstandarder samt tillhörande tolkningsmeddelanden som antagits av EU, med de begränsningar som följer av FFFS 2008:26 och RFR 2. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen med de undantag som beskrivs i avsnittet om Moderbolagets redovisningsprinciper.

Ändrade redovisningsprinciper föranledda av nya eller ändrade IFRS

Nedan beskrivs vilka ändrade redovisningsprinciper som företaget tillämpar från och med 1 januari 2009. Övriga ändringar av IFRS med tillämpning från och med 2009 har inte haft någon väsentlig effekt på företagets redovisning.

Upplysning om finansiella instrument

Ändringar i IFRS 7 Finansiella instrument: Upplysningar med tillämpning från 1 januari 2009 påverkar företagets finansiella rapportering från och med årsredovisningen för 2009. Ändringarna medför huvudsakligen att nya upplysningskrav om finansiella instrument värderade till verkligt värde i balansräkningen. Instrumenten delas in i tre nivåer beroende på kvaliteten på indata i värderingen. Indelningen i nivåer avgör hur och vilka upplysningar som ska lämnas om instrumenten; där nivå 3 med lägst kvalitet på indata omfattas av mer upplysningskrav än de andra nivåerna. Dessa upplysningskrav har främst påverkat not 13 nedan. Därutöver medför änd-

ringen av IFRS 7 några förändringar avseende upplysningar om likviditetsrisk

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med lagbegränsad IFRS fordrar att företagsledningen gör ett antal bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet används sedan bland annat för att bedöma de redovisade värdena på sådana tillgångar och skulder vars värde inte tydligt framgår från externa källor. Det verkliga utfallet kan avvika från de bedömningar och uppskattningar som gjorts. De antaganden som ligger till grund för uppskattningar och bedömningar ses över regelbundet. Förändringar i gällande bedömningar och uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av försäkringstekniska avsättningar har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om Redovisning av försäkringsavtal samt i not 2 där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor till den valutakurs om föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ytterligare ett icke-tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar orealiserade värdeförändringar. Orealiserade värdeförändringar med avdrag för uppskjuten skatt redovisas inom Eget fritt kapital under rubriken Balanserade vinstmedel. Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten f.e.r samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f.e.r under året. Som räntesats tillämpas genomsnittsräntan för 3 månaders statsskuldväxlar. Det innebär för räkenskapsåret att en räntesats på 0,39 procent har tillämpats. För Trafikaffär är beräkningsunderlaget medelvärdet av räntan på 7-års statsobligationer över perioden 2005-2009, vilket ger 2,75 procent.

KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från Moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras.

Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag och gemensamt

kontrollerade företag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som realiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

INTÄKTER

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal behandlas under avsnittet Redovisning av försäkringsavtal.

Intäkter för förmedling av liv-, bank- och fondtjänster

Bolaget erbjuder/förmedlar ett brett utbud av försäkringar inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlande affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, d v s när tjänsten utförts.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Redovisning i balansräkningen

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits). Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för delar av finansiella tillgångar. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder.

Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en rätt och en avsikt att reglera mellanhavandena netto. I dessa fall presenteras posterna netto.

Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas på särskild rad i balansräkningen som upplupen ränteuträkt eller räntekostnad, separat från tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificerats som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (t ex courtage) för dessa instrument kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader.

Efter anskaffningstillfället beror redovisning

och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 13.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderas till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen.

Länsförsäkringar Södermanland förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier, obligationer, derivat) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som orealiserade resultat. Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom t ex LFAB ingår i denna utvärdering. Det är därför bolagets bedömning att en redovisning till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen ger mer relevant redovisningsinformation för läsarna av årsredovisningen. Av detta skäl väljer Länsförsäkringar Södermanland alltid att kategorisera sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar som identifierats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen utgörs i balansräkningen av aktier i andra företag än koncern och intresseföretag samt obligationer.

Alla derivat som inte ingår i säkringsredovisning klassificeras som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet (i enlighet med IAS 39). Finansiella tillgångar som innehas för handelsändamål ingår i kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen.

Aktier och andelar i koncernföretag värderas i moderbolagets balansräkning till anskaffningsvärdet. Eventuellt nedskrivningsbehov prövas regelbundet.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av övriga skulder.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tolv månader och

som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Värderingsprinciper

Verkligt värde på finansiella tillgångar som är noterade på en aktiv marknad motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Derivat.

Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker, till exempel nyligen genomförda transaktioner eller pris på liknande instrument. Onoterade tillgångar utgörs i balansräkningen av onoterade aktieinnehav.

Bolagets aktieinnehav i LFAB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde.

Verkligt värde på derivat som inte är noterade på en aktiv marknad fastställs genom en användning av värderingsmodeller som är etablerade på marknaden. Värdena tillhandahålls i allmänhet av motparten till derivatet, som är högt ratade svenska finansiella institut.

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

För finansiella instrument som värderas till verkligt värde över resultaträkningen redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i den icke-tekniska redovisningen som kapitalavkastning intäkter eller kapitalavkastning kostnader (beroende på om värdeförändringen är positiv eller negativ).

ÖVRIGA TILLGÅNGAR

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar i form av datorprogram som förvärvats av koncernen redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade av- och nedskrivningar. Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänförs sig. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Immateriella tillgångar skrivs av på 5 år från det datum då de är tillgängliga för användning. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den beräknade nyttjandeperioden, såvida inte sådan nyttjandeperiod är obestämbar.

Materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt

att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, lagfarter och konsulttjänster.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Avskrivningsprinciper för materiella tillgångar
Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod, mark skrivs inte av. Koncernen tillämpar komponentavskrivning, vilket innebär att komponenternas bedömda nyttjandeperiod ligger till grund för avskrivningen.

Den beräknade nyttjandeperioden för kontorsmöbler är 10 år, för inventarier och installationer 5 år och för datainventarier 3 år.

Tillämpade avskrivningsmetoder samt tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid slutet av varje räkenskapsår.

Nedskrivning av materiella och immateriella tillgångar

Materiella och immateriella tillgångar (med undantag för tillgångar för försäljning och avyttringsgrupper samt förvaltningsfastigheter) prövas för nedskrivning enligt IAS 36. En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets (grupp av enheters) redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde (med avdrag för försäljningskostnader) och tillgångens nyttjandevärde.

För goodwill och andra immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod eller som ännu ej är färdiga för användning beräknas återvinningsvärdet årligen. För andra tillgångar görs en beräkning om det finns en indikation på att nedskrivningsbehov föreligger. En nedskrivning belastar resultaträkningen. Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet (grupp av enheter) fördelas i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten (gruppen av enheter).

En nedskrivning reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehov inte

längre föreligger och det har skett en förändring i de antagande som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. Nedskrivning av goodwill återförs dock aldrig. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värdet som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

REDOVISNING AV FÖRSÄKRINGSAVTAL

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Samtliga Länsförsäkringar Södermanlands försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till premiereserv i balansräkningen. Beräkning av avsättning till premiereserv sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffade skador vare sig de är anmälda till bolaget eller ej. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Återvinning avseende redan kostnadsförda skador redovisas som en reducering av skadekostnaden.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

Avsättningen för ej intjänade premier och kvar-

dröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporis-beräkning. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker (nivåttillägg). Denna bedömning innefattar faktorer som påverkar behovet av nivåttillägg.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR-avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering samt förväntad kostnadsökning. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelser mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i ett avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen. Risken för en felaktig avsättning kommenteras vidare i not 2.

Förlustprövning

Tillräckligheten i de försäkringstekniska avsättningarna prövas löpande och per varje balansdag. De avsättningar som gjorts för oreglerade skador och ej intjänade premier undersöks då var för sig. Avsättningen för oreglerade skador grundar sig på beräknade framtida ersättningsutflöden. Prognoserna över avsättningsbehovet görs med vedertagna aktuariella metoder. Metoderna beaktar nulägesbedömningar av alla avtalsenliga kassaflöden och av andra hänförliga kassaflöden, exempelvis skaderegleringskostnader. De framtida kassaflödena har beräknats utan diskontering. Om prövningen visar att de redovisade avsättningarna minskat med det redovisade värdet på förutbetalda anskaffningskostnader inte är adekvat redovisas förändringen i resultaträkningen.

Tillräckligheten i avsättningen för ej intjänade premier testas per verksamhetsgren och försäkringsklass. Eventuellt otillräcklighet som iakttagits i premieansvaret, korrigeras genom att bokföra en avsättning för kvardröjande risker. Förändringen i avsättningen för kvardröjande risk redovisas över resultaträkningen.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten Premier för avgiven återförsäkring. Premier för mottagen återförsäkring redovisas under intäktsposten Premiainkomst. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader avskrivs på 12 månader.

Återbäring och rabatter

Återbäring lämnades till del av försäkringstagarna avseende skadeåren 2006, 2007 och 2009. Den beräknade kostnaden har redovisats i Resultaträkningen 2006, 2007 och 2009. Reglering av återbäringen har påbörjats fr o m maj månad 2007 och sker genom avdrag på aviserad premie. Återstående del av återbäringen finns redovisads i BR under rubriken Försäkringstekniska avsättningar.

ANDRA REDOVISNINGSPRINCIPER AV BETYDELSE

Avsättningar och eventualförpliktelser

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt.

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad dels för att annullationsansvaret bara är treårigt och dels för att denna del av ersätt-

ningen enbart uppgår till cirka 4,0 Mkr per år. Bolaget sätter dock av till en annullationsreserv som uppgår till 30 % av de tre senaste årens annullationsansvarskyldiga ersättningar. Detta gör att årets resultat har belastats med en kostnad på 0,015 Mkr och att den totala avsättningen uppgår till 3,45 Mkr.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget skall ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Länsförsäkringar Södermanland skall stå för 80 % av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Det finns dock en begränsning i avtalet som innebär att bolagets ansvar maximalt kan uppgå till det enskilda årets totala ersättning från banken, vilket innebär att denna risk är begränsad till cirka 11,8 Mkr.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital då även den tillhörande skatteeffekten redovisas direkt mot eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader som inte beaktas är skillnader som uppkommit vid första redovisningen av goodwill samt första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat, vidare beaktas inte heller skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Ersättning till anställda

Förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning redovisas som en kostnad i resultat-

räkningen när de uppstår. Förmånsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning redovisas (i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter) på samma sätt som avgiftsbestämda.

Kostnader för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om företaget är bevisligen förpliktigt, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar erbjuds för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

En avsättning för förväntade kostnader för vinstandels- och bonusbetalningar redovisas när en rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar till följd av att tjänster erhållits från anställda föreligger och denna förpliktelse kan beräknas tillförlitligt.

Avsättning görs till en reserv för, enligt kollektivavtal, förtida pensionsavgångar (se även not 24).

MODERBOLAGETS REDOVISNINGSPRINCIPER

Av detta avsnitt framgår på vilka punkter moderbolagets redovisningsprinciper avviker från koncernens. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Dotterföretag

Andelar i dotterföretag och intresseföretag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under förutsättning att dessa härrör från vinstmedel som intjänats efter förvärvet. Utdelningar som överstiger dessa intjänade vinstmedel betraktas som en återbetalning av investeringen och reducerar andelens redovisade värde. Nedskrivningsbehov testas löpand^e.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Inledning

Risk och riskhantering är en central del av verksamheten i Länsförsäkringar Södermanland. Bolagets resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels av placeringsverksamhetens och finansiella risker. Denna not omfattar en beskrivning av hur vi hanterar risker samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

Mål, principer och metoder för bolagets riskhantering

Syftet med bolagets riskhantering är att identifiera, mäta, styra samt om möjligt förebygga och reducera samtliga risker som företaget är exponerat för - både försäkringsrisker och finansiella risker. Ett viktigt syfte är också att tillse att bolaget har en betryggande solvens i förhållande till de risker bolaget är exponerat för.

Bolagets sätt att hantera risktagandet byggs på tydligt definierade ansvarsområden och väl funderande processer och kan beskrivas på följande sätt.

Styrelsen

Ansvar för bolagets riskarbete ligger hos styrelsen som årligen beslutar om bolagets övergripande styrdokument, exempelvis affärsplan, policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen och skuldtäckningspolicy. Styrelsen får löpande rapportering av hur bolagets risker utvecklas via ett flertal olika rapporter. Styrelsen har även ett utskott till sitt förfogande, finansutskottet. I finansutskottet ingår ordförande och vice ordförande, vd och ekonomichef samt en styrelseledamot (adjungerad). Finansutskottet har till uppgift att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och ta beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen beslutat. Finansutskottet tar även fram förslag till eventuella förändringar av de regelverk som styr bolagets kapitalförvaltning. Styrelsen tar årligen beslut om direktiv för finansutskottet och följer utskottets arbete genom att protokoll från mötena tas upp på kommande styrelsesammanträde.

Internrevision

Styrelsen har även en internrevisionsfunktion till sitt förfogande. Internrevisorerna skall medverka till och kontrollera att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer genom att undersöka och utvärdera den interna

styrningen. Styrelsen fastslår årligen direktiv för internrevisionen och inriktningen på arbetet. Internrevisionen rapporterar direkt till styrelsen.

Operativ organisation

I bolagets operativa riskorganisation finns förutom vd funktioner för riskkontroll, compliance samt en riskhanteringsnämnd.

Funktionen riskkontroll ansvarar för att bedöma den ekonomiska omfattningen av bolagets risker. Riskkontroll rapporterar direkt till vd och styrelse.

Compliancefunktionen är ett stöd för att bolaget skall arbeta enligt gällande regler och har bl a till uppgift att bistå organisationen vid utformning av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelverklivanden i bolaget. Compliancefunktionen rapporterar två gånger per år till vd och styrelse samt lämnar årligen en samlad bedömning av hur väl bolagets verksamhet uppfyller gällande regler och normer.

Riskhanteringsnämnden arbetar operativt med att bedöma försäkringsrisker, såväl enskilt som generellt. Nämndens arbete kan resultera i att försäkringsavtal upphör eller förslag på nya riskurvalsbestämmelser. Riskhanteringsnämnden träffas 8-10 gånger årligen.

Dessutom har bolaget en säkerhetsfunktion som arbetar med de interna säkerhetsfrågorna, såväl fysisk säkerhet som informationssäkerhet.

Rapportering av risk

Bolaget har en intern beräkningsmodell för att mäta totalrisk. Mätetalet är på formen av ett kapitalkrav som förväntas svara mot det sämsta årsresultatet som skulle kunna uppstå under tvåhundra slumpmässiga verksamhetsår, givet dagens riskexponering och de i modellen antagna diversifieringseffekterna - mellan och inom - de olika riskslagen. Bolagets styrelse får en riskrapport två gånger årligen där det framgår hur de olika riskerna utvecklats över tiden, samt hur relationen mellan totalrisk och kapital har utvecklats.

Varje kvartal rapporterar bolaget i uppgifter till tillsynsmyndigheten Finansinspektionen om bland annat kapitalbas och solvens. Från och med 2007 rapporterar även bolaget i uppgifter enligt det så kallade trafikljussystemet. Trafikljussystemet är ett stresstest som görs för att kontrollera att bolaget klarar av sina åtaganden även i perioder med kraftiga rörelser på de finansiella marknaderna. Bolaget uppfyllde med god marginal de minimikrav som ställts av myndigheterna.

Risker i försäkringsverksamheten

Försäkringsrisker består av teckningsrisk, reservrisk och katastrofrisk. Innebörden i dessa begrepp och bolagets generella metoder för att hantera dessa typer av risker beskrivs nedan.

Teckningsrisk

Teckningsrisken är risken att skade- och driftskostnaderna för ännu ej inträffade skador inte täcks av premieintäkter. Teckningsrisken innehåller dels en osäkerhet om det faktiska utfallet av varje enskilt försäkringsavtal, dels osäkerhet om premiereserven kommer att vara tillräcklig. Osäkerheten om utfallet av årets försäljning kan uppkomma genom att den prissättningsprocess som bolaget utvecklat innehåller brister, antingen p g a felaktigheter i kalkyler eller genom fel i bedömningar av omvärldsförändringar.

Känslighetsanalys teckningsrisker 2009 2008

Inverkan på resultatet innan skatt	Tkr		
Förändrad totalkostnadsprocent, 1 %	+/-4 300	+/-4 400	
Förändrad premienivå, 1 %	+/-4 266	+/-4 399	
Förändrad skadekostnad, 1 %	+/- 3 140	+/-3 217	

Reservsättningsrisk

Reservsättningsrisk är risken för att avsättningen för oreglerade skador inte räcker för att reglera inträffade skador. Den hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och en noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador.

Katastrofrisk

Bolagets verksamhetsområde är i första hand begränsat till Södermanlands län, vilket innebär att de risker bolaget tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en stormskada eller andra naturkatastrofer som översvämningar, jordskred eller liknande.

Genom det interna riskutbytet (se särskilt avsnitt) är bolaget också exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsbolagen. Åtagandet är bolagets enskilt största risk och utgör ett belopp som motsvarar 15 % av bolagets egna kapital vid årets ingång. Det inträder då gruppens externa katastrofskydd är uttömt.

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Tidigare års uppskattningar av skadekostnaden för enskilda skadeår är också ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden. Tabellen nedan visar skadekostnadsutvecklingen för skadeåren 2000 - 2009 före återförsäkring.

Av tabellen framgår hur skattningen av den totala skadekostnaden per skadeår utvecklas årsvis och vilken andel som per 2009 finns avsatt i BR.

Skadekostnad före återförsäkring (Tkr)

Skadeår / Uppskattad skadekostnad	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Totalt
- i slutet av skadeåret	184 331	163 117	204 605	218 824	283 475	348 680	267 028	259 087	306 018	287 645	
- ett år senare	188 308	164 175	200 094	223 405	297 118	337 984	271 603	262 967	306 042		
- två år senare	189 313	160 789	200 911	219 551	304 201	338 145	261 836	259 316			
- tre år senare	187 288	161 106	201 587	218 470	295 142	332 455	259 159				
- fyra år senare	188 373	161 311	201 059	215 584	292 110	331 122					
- fem år senare	184 206	160 959	201 076	216 453	291 054						
- sex år senare	183 027	160 181	201 880	212 560							
- sju år senare	183 596	159 100	201 066								
- åtta år senare	183 846	158 450									
- nio år senare	183 403										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	183 403	158 450	201 066	212 560	291 054	331 122	259 159	259 316	306 042	287 645	
Totalt utbetalt	182 205	156 734	195 539	209 302	251 779	280 795	219 768	214 708	210 754	138 220	
Summa kvarstående skadekostnad	1 198	1 716	5 527	3 257	39 274	50 327	39 391	44 608	95 288	149 425	430 011
Avsättning upptagen i BR	1 198	1 716	5 527	3 257	39 274	50 327	39 391	44 608	95 288	149 425	430 011
Avsättning avseende skadeår 1999 och tidigare											22 373
Total avsättning upptagen i balansräkningen	1 198	1 716	5 527	3 257	39 274	50 327	39 391	44 608	95 288	149 425	452 384

Riskhantering i skadeförsäkringsrörelsen

Bolaget tecknar såväl direkt skadeförsäkring som mottagen skadeåterförsäkring inom områdena sjukdom och olycksfallsförsäkring, egendom, ansvar, motorfordon och trafikförsäkring, samt mottagen livåterförsäkring.

Bolaget upprättar även interna riktlinjer (riskurvalsregler) för att säkerställa en riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. Riskurvalsreglerna revideras minst en gång per år och fastställs av bolagets styrelse. Riskurvalsreglerna anger också kvantitativa gränser för hur stor exponeringen maximalt får vara inom olika riskområden (limiter). I riktlinjerna fastställs inom vilka försäkringsklasser, storlekar, geografiska områden och sektorer där bolaget är villigt att exponera sig för risk. De flesta sakförsäkringskontrakt löper på högst ett år med en inbyggd rättighet för försäkringsföretaget att ändra villkor och förutsättningar vid förlängning.

Bolaget har en särskild riskhanteringsnämnd där man löpande utvärderar olika risker och vid behov föreslår lämpliga åtgärder.

För att ytterligare begränsa riskerna i försäkringsrörelsen deltar bolaget i ett riskutbyte tillsammans med de 23 övriga länsbolagen i länsbolagsgruppen. Riskutbytet innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa fastställda belopp (självbehåll), per skada, per händelse och totalt per skadeår. Självbehållet fastställs årligen i styrelsen och är för bolagets del maximerat till 12,0 Mkr.

Det externa katastrofskyddet har under 2008 varit begränsat till 7 miljarder per händelse totalt för länsförsäkringsgruppen.

Premie- och reservrisken är störst i skadeporföljer med lång avvecklingstid, det vill säga

avtal där de stora utbetalningarna tenderar att komma först många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, vilka tillsammans utgör en relativt stor andel av bolagets avsättning för oreglerade skador.

När det gäller trafikskador tillkommer även osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringen belastas med kostnader.

Marknadsrisk

Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser, fastighetspriser och råvarupriser påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar och skulder. Marknadsrisken är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i dessa marknadspriser.

För Länsförsäkringar Södermanlands del är det aktiekurs- och ränterisk som är de mest påtagliga riskerna, medan fastighets- och valutariskerna är av mindre omfattning beroende på att endast en mindre del av tillgångarna är exponerade mot dessa risker.

Bolaget har ett regelverk, Policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen, för hur bolaget skall placera tillgångarna och till vilken risk detta får göras. Policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen revideras minst en gång per år och beslutas av styrelsen. I detta regelverk har bolaget även tagit hänsyn till de legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet. I de riktlinjer styrelsen fastslår anges en s k normalportfölj som reglerar hur stor andel av bolagets tillgångar som får finnas i olika tillgångsslag och på vilka marknader.

Placeringsstruktur 2009-12-31 2008-12-31

Obligationer, lån	584,5	571,0
Aktier, svenska	901,5	738,2
Aktier, utländska	226,2	151,3
Övriga placeringstillgångar	7,3	3,5
Summa placeringstillgångar	1 719,5	1 464,0

Målet för bolagets kapitalförvaltning är att långsiktigt generera så hög avkastning som möjligt med hänsyn tagen till risk och likviditet.

Styrelsen erhåller månadsvis en finansrapport där det framgår hur förvaltningen gått och hur bolagets placeringstillgångar är placerade, samt hur den aktuella allokeringen förhåller sig till normalportföljens. Alla typer av avvikelser gentemot bolagets policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen rapporteras i finansrapporten.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är bolagets enskilt största marknadsrisk. Totalt har bolaget en aktieexponering på ca 1 127 Mkr. För att begränsa effekten av kraftiga fall i aktiekurser används olika typer skyddsstrategier för att uppnå en ekonomisk säkring av tillgångarna, så som aktieindexobligationer. Bolaget försöker även minska risken i aktieportföljen genom att sprida risker på flera olika geografiska regioner.

Känslighetsanalys, aktiekursrisk 2009 2008

Inverkan på vinst före skatt	Tkr	
10 % nedgång i aktiekurser	112 700	89 000

Tabellen ovan visar hur resultatet före skatt påverkas av en nedgång i aktiemarknaden.

Valutakursrisk

Bolaget har både tillgångar och skulder i utländsk valuta. För skuldsidan är risken mycket begränsad och är endast hänförlig till ett enskilt återförsäkringskontrakt. På tillgångssidan uppgår den totala valutaexponeringen, före effekt av valutasäkring, till cirka 226 Mkr. Enligt bolagets placeringsriktlinjer får den totala valutaexponeringen inte överstiga trettio procent av bolagets placeringstillgångar, vilket motsvarar cirka 516 Mkr.

Känslighetsanalys, valutarisk (netto) 2009 2008

Inverkan på vinst före skatt	Tkr	
10 % nedgång i valutakurser	22 600	15 100

Tabellen ovan visar hur resultatet före skatt påverkas av en förändring i valutakurser med hänsyn tagen till valutasäkringsinstrument.

Ränterisk

Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 584,5 Mkr. Några räntebärande finansiella skulder finns inte. Bolagets ränteporfölj består huvudsakligen av statsobligationer, statsskuldväxlar och bostadsobligationer. Ränteförvaltningen sker genom köp av andelar i räntefonder. Durationen i ränteporföljen uppgår för närvarande till 1,9 år.

Känslighetsanalys, ränterisk 2009 2008

Inverkan på resultat före skatt	Tkr	
1 % lägre ränta	9 503	9 290
1 % högre ränta	-9 462	-9 264

Tabellen ovan visar vilken effekt en förändring i räntenivån har på bolagets resultat före skatt.

Fastighetsrisk

Bolagets exponering i fastigheter och fastighetsrelaterade tillgångar (Strimlusen Förvaltnings ABs innehav av aktier i Humlegården I, II och III, LF Fastighetsfond och Klöver AB) uppgår till totalt 354,4 Mkr. Den mest betydande fastighetsrisken är att fastighetsvärdena går ned till följd av olika omvärldsförändringar. För Länsförsäkringar Södermanlands del är fastighetsrisken relativt begränsad i och med att denna tillgång utgör en mindre del (25 %) av bolagets placeringstillgångar.

Motpartsrisk

Motpartsrisk avser de resultateffekter som uppstår om en utgivare eller motpart i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra sina förpliktelser.

För att begränsa motpartsrisken i placeringar i räntebärande värdepapper har bolaget fastställt vilken den lägsta kreditvärdering (rating) en emittent skall ha till minst AA.

Motpartsrisken i avgiven återförsäkring är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtalen.

För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet vid val av återförsäkrare är bland annat att dessa ska ha minst A-rating enligt ratinginstitutet Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. Bolaget har på balansdagen 148,9 Mkr i återförsäkrarens andel av oreglerade skador, för detta belopp svarar både externa återförsäkringsbolag och bolag inom länsförsäkringsgruppen. Härtill kommer en likvidfordran på balansdagen med 0,8 Mkr.

Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna. Bolaget har inte några finansiella tillgångar som har ett nedskrivningsbehov eller är oreglerade.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att ett företag får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med finansiella och försäkringstekniska skulder. För Länsförsäkringar Södermanland är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller.

Bolaget har som riktlinje att alltid ha en likviditet (kassa och bankmedel) som uppgår till minst 25 Mkr. Utöver detta finns alltid möjlighet att med två till tre dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar.

Under en normal månad har bolaget utbetalningar avseende driftskostnader, skadekostnader och återförsäkringspremier på ca 39 Mkr. Inbetalningarna i form av premier, ersättningar från återförsäkrare och provisionsersättningar från Länsförsäkringar Bank och Länsförsäkringar Liv uppgår till cirka 46 Mkr.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER SAMT FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

Redovisat värde	Totalt	Varav utan kontraktens enligt förfall	Varav med kontraktens enligt förfall			
Finansiella tillgångar	1 719	1 577	142			
Försäkringstekniska avsättningar f e r	725	725				
Kassaflöden	Totalt	1-3 mån	4-12 mån	2011--2015	2016--2025	2026--
Finansiella tillgångar	1 719	50	348	746	575	0
Finansiella skulder	-78	-11	-59	-8		
FTA f e r	-725	-88	-317	-269	-49	-2

Noter forts

Belopp i Tkr

Om inget annat anges avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget.

NOT 3	2009	2008
Premieinkomst		
Direkt försäkring i Sverige	449 196	449 475
Mottagen återförsäkring	37 298	44 087
Summa premieinkomst	486 494	493 562

NOT 4	2009	2008
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		
Överförd kapitalavkastning	6 398	23 705
Räntesats för övrig affär resp trafikaffär	0,39 resp 2,75	3,85 resp 3,75

Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten f.e.r. samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f.e.r. under året.

Den tillämplande räntesatsen är genomsnittsräntan för 3 månaders statsskuldväxlar, vilket ger 0,39 % (3,85 %).

För trafikaffär beräknas kalkylräntan fr o m 2008 som medelvärdet av räntan på 7-åriga statsobligationer över perioden 2005-2009, vilket ger 2,75 % (3,75 %).

NOT 5	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Utbetalda försäkringsersättningar						
	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrares andel		Försäkringsersättningar f.e.r.	
Utbetalda försäkringsersättningar	282 253	252 001	17 705	13 624	264 547	238 377
Driftskostnader för skadereglering	20 739	22 262	0	0	20 739	22 262
Utbetalda försäkringsersättningar	302 992	274 263	17 705	13 624	285 287	260 639

NOT 6	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Driftskostnader				
Funktionsindelade driftskostnader				
Anskaffningskostnader	43 670	43 669	43 670	43 669
Förändring av Förutbetalda anskaffningskostnader	-981	0	-981	0
Administrationskostnader	49 357	44 205	48 539	44 915
Provisioner i avgiven återförsäkring	245	277	245	277
Summa driftskostnader	92 292	88 150	91 474	88 860

NOT 6 forts	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Totala driftskostnader före funktionsindelning				
Kostnadsslagsindelade driftskostnader				
Provisioner och vinstandelar i mottagen återförsäkring	1 503	1 535	1 503	1 535
Personalkostnader	79 559	74 027	79 559	74 027
Lokalkostnader	8 420	10 484	8 420	10 484
Avskrivningar	4 411	4 751	2 196	2 536
Övriga kostnader	63 506	62 165	64 903	65 090
Omkostnadsbidrag för förmedlad affär	-34 344	-34 700	-34 344	-34 700
Summa totala driftskostnader	123 056	118 261	122 238	118 971
Avgår:				
Driftskostnader, finans & fastighet (ingår i kapitalförvaltningskostnader)	722	482	722	482
Kostnad för förmedlad affär, netto (se även not 8)	8 660	6 959	8 660	6 959
Ökning av skadebehandlingsreserv	643	408	643	408
Skaderegleringskostnader (se även not 5)	20 739	22 262	20 739	22 262
Summa avdrag	30 764	30 111	30 764	30 111
Summa driftskostnader	92 292	88 150	91 474	88 860

NOT 7

Årets nettovinst eller årets nettoförlust per kategori av finansiella instrument - moderbolaget 2009

	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över RR	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	161 187				161 187
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	34				34
Fastigheter					
Summa	161 221				161 221

Moderbolaget 2008

	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över RR	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	-349 678				-349 678
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	8 649				8 649
Byggnader	-200				-200
Summa	-341 230				-341 230

NOT 7 forts

Årets nettovinst eller årets nettoförlust per kategori av finansiella instrument - Koncernen 2009

	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över RR	Innehav för handels- ändamål	Låne- fordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	169 007				169 007
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	34				34
Byggnader	0				0
Summa	169 041				169 041

Koncernen 2008

	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över RR	Innehav för handels- ändamål	Låne- fordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	-330 634				-330 634
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	8 649				8 649
Byggnader	-200				-200
Summa	-322 185				-322 185

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Kapitalavkastning, intäkter				
Utdelning på aktier och andelar	19 219	44 940	19 219	44 940
Ränteintäkter mm				
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	18 233	15 099	18 233	15 099
Valutakursvinster	0	32	0	32
Realisationsvinster				
- aktier och andelar	1 538	0	1 538	0
- räntebärande värdepapper	5 826	3 513	5 826	3 513
- byggnader och mark	0	1 663	0	1 663
Summa kapitalavkastning, intäkter	44 817	65 247	44 817	65 247
Summa ränteintäkter enligt ovan	18 233	15 099	18 233	15 099
- varav från finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen	0	0	0	0

	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
NOT 7 forts				
Kapitalavkastning, kostnader				
Kapitalförvaltningskostnader	1 005	759	1 005	759
Räntekostnader mm				
- övriga räntekostnader	51	1 143	51	1 143
Valutakursförluster	164	2	164	2
Realisationsförluster				
- aktier och andelar	32 991	38 649	32 991	38 649
- räntebärande värdepapper	7 174	1 408	7 174	1 408
Summa kapitalavkastning, kostnader	41 385	41 961	41 385	41 961
Summa räntekostnader enligt ovan	51	1 143	51	1 143
- varav från finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen	0	0	0	0

	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Förändring av realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i Moderbolaget						
Orealiserat resultat	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster		Totalt	
Byggnader och mark	-	-	-	-1 863	-	-1 863
Aktier och andelar	192 640	-	-	-311 029	192 640	-311 029
Räntebärande värdepapper	1 382	6 544	-	-	1 382	6 544
Summa	194 022	6 544	-	-312 892	194 022	-306 349

	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Förändring av realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i Koncernen						
Orealiserat resultat	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster		Totalt	
Byggnader och mark	-	-	-	-1 863	-	-1 863
Aktier och andelar	200 460	-	-	-291 985	200 460	-291 985
Räntebärande värdepapper	1 382	6 544	-	-	1 382	6 544
Summa	201 842	6 544	-	-293 848	201 842	-287 305

NOT 8	2009	2008	NOT 9	2009	2008
Övriga intäkter/kostnader			Överavskrivning / Obeskattade reserver - Moderbolaget		
Övriga intäkter			Inventarier		
Provisioner mm för Liv, Bank och Fond	30 128	31 243	Ingående balans 1 januari	1 560	1 397
- varav provisioner för direkt försäkring Liv	12 468	12 744	Årets avskrivning utöver plan	-67	164
			Utgående balans 31 december	1 494	1 560
Övriga kostnader			Periodiseringsfond		
Driftskostnader för Liv, Bank och Fond	-38 788	-38 202	Ingående balans 1 januari	28 951	21 904
			Avsättning till periodiseringsfond	0	7 047
			Utgående balans 31 december	28 951	28 951
			Utjämningsfond	11 721	11 721
			Säkerhetsreserv		
			Ingående balans 1 januari	439 000	421 000
			Avsättning till säkerhetsreserv	5 800	18 000
			Utgående balans 31 december	444 800	439 000
			Totalt	486 966	481 232

	Koncernen		Moderbolaget			
NOT 10	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Skatter						
Redovisning i resultaträkningen						
Aktuell skattekostnad (-) / skatteintäkt (+)	- 263	-5 920	-263	-5 920		
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-51 185	88 293	-49 893	87 183		
Totalt redovisad skattekostnad	-51 449	82 374	-50 156	81 263		
	2009 (%)	2009	2008 (%)	2008		
Avstämning av effektiv skatt - Moderbolaget						
Resultat före skatt		189 040		-284 798		
Skatt enligt gällande skattesats moderbolaget	-26,3 %	-49 718	28,0 %	79 743		
Ej avdragsgilla kostnader	-0,1 %	-107	-0,1 %	-387		
Skattemässigt resultat Humlegården		-		2		
Schablonintäkt periodiseringsfond	-0,1 %	-158		-		
Effekt av förändrad bolagsskattesats		-	0,7 %	1 905		
Skatt hänförlig till fg år	-0,1 %	-184		-		
Övrigt		11		-		
Redovisad effektiv skatt	-26,53 %	-50 156	28,53 %	81 263		
	2009 (%)	2009	2008 (%)	2008		
Avstämning av effektiv skatt - Koncernen						
Resultat före skatt		201 776		-239 832		
Skatt enligt gällande skattesats moderbolaget	-26,3 %	-53 067	28,0 %	67 153		
Ej avdragsgilla kostnader	-0,1 %	-107	0,2 %	-387		
Skattemässigt resultat Humlegården		-		2		
Schablonintäkt periodiseringsfond	-0,1 %	-158		-		
Effekt av förändrad bolagsskattesats		-	4,3 %	10 274		
Ej skattepliktig orealiserad vinst	1,0 %	2 057	2,2 %	5 332		
Skatt hänförlig till fg år	-0,1 %	-184		-		
Övrigt		11		-		
Redovisad effektiv skatt	-25,50 %	-51 449	34,35 %	82 374		
Redovisade i balansräkningen uppskjutna skattefordringar och skulder som hänför sig till följande - Moderbolaget:	2009	2008	2009	2008	2009	2008
	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
Aktier och andelar, placeringstillgångar	-	-	82 971	32 307	-82 971	-32 307
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-	2 573	2 209	-2 573	-2 209
Fastigheter	-	-	-	-	-	-
Avsättning pensioner	6 178	5 043	-	-	6 178	5 043
Kvittning	-	-	-	-	-	-
Skattefordringar/-skulder, netto	6 178	5 043	85 543	34 516	-79 366	-29 473

Förändring mellan åren har redovisats som uppskjuten skattekostnad.

NOT 10 forts	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Redovisade i balansräkningen uppskjutna skattefordringar och skulder som hänför sig till följande - Koncernen:						
	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
Aktier och andelar, placeringstillgångar	-	-	82 971	32 307	-82 971	-32 307
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-	2 573	2 209	-2 573	-2 209
Fastigheter	-	-	-	-	-	-
Obeskattade reserver	-	-	128 072	126 564	-128 072	-126 564
Avsättning pensioner	6 178	5 043	-	-	6 178	5 043
Immateriella tillgångar	-	-	2 687	2 903	-2 687	-2 903
Kvittning	-	-	-	-	-	-
Skattefordringar/-skulder, netto	6 178	5 043	216 303	163 982	-210 125	-158 939

Koncernen

NOT 11	2009	2008
Immateriella tillgångar		
Ingående anskaffningsvärde för utvecklingskostnader	16 575	13 649
Årets anskaffningar	1 397	2 925
Utgående anskaffningsvärde	17 972	16 575
Ingående ackumulerade avskrivningar	-5 538	-3 323
Årets avskrivningar	-2 215	-2 215
Utgående ackumulerade avskrivningar	-7 754	-5 538
Kvarvarande värde enligt plan	10 218	11 036

Immateriella tillgångar avser programvara som till viss del tagits i bruk från och med 2006-07-01. Anskaffade dataprogram har en beräknad nyttjandeperiod av 5 år och avskrivs med 20 % per år.

NOT 12

Placeringar i dotterföretag

Strimlusen Förvaltnings AB, 556683-5905, Södermanlands län, Nyköpings kommun, 1 000 st aktier, ägarandel 100 %.

	Bokfört värde	Verkligt värde
Anskaffningsvärde	100	100
Aktieägartillskott	63 882	63 882
Uppskrivning	85 800	167 314
Summa	149 782	231 296

NOT 13

Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori

Finansiella tillgångar Moderbolaget 2009

	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över RR	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	896 409	-	-	-	896 409
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	508 987	-	68 503	-	577 490
Derivat	7 054	-	-	-	7 054
Övriga finansiella placeringstillgångar	7 270	-	-	-	7 270
Summa	1 419 719	-	68 503	-	1 488 222

Varken i moderbolaget eller koncernen finns det några finansiella skulder.

Finansiella tillgångar Moderbolaget 2008

	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över RR	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	666 008	-	-	-	666 008
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	502 225	-	68 503	-	570 728
Derivat	310	-	-	-	310
Övriga finansiella placeringstillgångar	3 530	-	-	-	3 530
Summa	1 172 073	-	68 503	-	1 240 576

Finansiella tillgångar Koncernen 2009

	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över RR	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	1 127 705	-	-	-	1 127 705
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	508 987	-	68 503	-	577 490
Derivat	7 054	-	-	-	7 054
Övriga finansiella placeringstillgångar	7 270	-	-	-	7 270
Summa	1 651 015	-	68 503	-	1 719 518

Finansiella tillgångar Koncernen 2008

	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över RR	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	889 484	-	-	-	889 484
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	502 225	-	68 503	-	570 728
Derivat	310	-	-	-	310
Övriga fordringar	3 530	-	-	-	3 530
Summa	1 395 549	-	68 503	-	1 464 052

NOT 13 forts

I nedanstående tabeller lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrumenten som värderas till verkligt värde i balansräkningen. uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

Finansiella tillgångar Moderbolaget 2009

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Aktier och andelar	584 896	445 209	16 085	1 046 190
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	430 749	147 280	6 515	584 544
Övriga tillgångar	-	-	7 270	7 270
Summa	1 015 645	592 489	29 870	1 638 004

Finansiella tillgångar Koncernen 2009

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Aktier och andelar	584 896	526 723	16 085	1 127 704
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	430 749	147 280	6 515	584 544
Övriga tillgångar	-	-	7 270	7 270
Summa	1 015 645	674 003	29 870	1 719 518

Aktier och andelar

- anskaffningsvärden och verkliga värden koncernen/moderbolaget

	Antal	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Klövern, B	4 130 174	48 675	94 581
Kaupthing	32 293	881	-
		49 555	94 581
Onoterade aktier			
Länsförsäkringar AB	230 664	83 492	294 789
Länshem AB	372	1 000	508
Bergvik Skog AB	10	13 596	14 185
Granular AB	2 111	1 900	1 900
		99 989	311 382

NOT 13 forts**Aktier och andelar forts**

- anskaffningsvärden och verkliga värden koncernen/moderbolaget

	Antal	Anskaffnings- värde	Verkligt värde
Fondandelar			
FLF Equity Europé Emerging Institute	1 902	9 500	22 306
FLF Equity Asia Emerging Classic Institute	15 797	5 000	10 547
CB Asset European Quality Fund	11 178	7 494	6 692
Handelsbanken Europafond	257 826	66 027	66 542
Handelsbanken Japanfond	193 041	8 633	8 303
Handelsbanken Latinamerikafond	58 968	14 209	15 931
Handelsbanken Mega Sverige Index	1 024 507	122 373	118 515
Handelsbanken Sverige Index Etisk	993 193	79 228	117 058
LF Fastighetsfond	29 794	33 705	28 505
LF USA Indexfond	611 255	60 075	68 933
Skagen Kon-Tiki	46 434	25 000	26 982
SPP Aktieindexfond Japan	8	0	0
		431 246	490 316
Innehav<500 TSEK		140	130
Summa aktier och andelar i moderbolag		580 930	896 409
Onoterade aktier			
Humlegården Holding AB I	38 906	16 062	116 523
Humlegården Holding AB II	38 906	30 961	81 508
Humlegården Holding AB III	38 906	16 859	33 265
Totala aktier och andelar i koncernen		644 812	1 127 705

Obligationer och andra räntebärande värdepapper - anskaffningsvärden och verkliga värden

Utgivna av	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde	Räntebindning t o m år
Noterade			
LF Obligationsfond	51 118	52 997	
LF Penningmarknadsfond	255 170	260 980	
LF Statsobligationsfond	71 001	75 687	
Blue Bay Investment Grade	25 000	25 630	
Enter Return	15 000	15 455	
Onoterade			
Aktieindexobligationer	78 325	73 777	
Bergvik Skog	5 646	6 515	
LFAB Förslagslån	5 000	5 000	2011
	506 259	516 041	

Ränterisk: Vid 1 %-enhetsförändring av den allmänna räntenivån påverkas obligationsportföljens värde med 8,9 Mkr.

NOT 13 forts

Övriga finansiella placeringstillgångar - anskaffningsvärden och verkliga värden

	Anskaffningsvärde	Bokfört värde
Bostadsrätt i Brf Lilla Bantorget, lgh 312	3 600	3 600
Bostadsrätt i Brf Lilla Bantorget, lgh 322	3 670	3 670
Summa	7 270	7 270

Verkliga värden på finansiella instrument - moderbolaget och koncernen

I Länsförsäkringar Södermanlands balansräkning uppgår verkligt värde och redovisat värde till samma belopp för samtliga finansiella tillgångar och skulder. När det gäller balansposterna aktier och andelar och obligationer och andra räntebärande värdepapper, har verkligt värde fastställts som aktuell köpkurs på aktiva marknader.

I balansposten övriga finansiella placeringstillgångar ingår ett belopp om kronor 7 270 000 som avser värdet på bolagets bostadsrättslägenheter. Båda lägenheterna i Brf Lilla Bantorget har köpts under 2009 och är redovisade till anskaffningsvärdet. Någon avsikt att avyttra bostadsrätterna finns inte.

NOT 14	2009	2008	NOT 15	2009	2008
Övriga lån			Fordringar avseende direkt försäkring		
Aktieägarlån	68 503	68 503	Fordringar hos försäkringstagare	97 532	94 022
Personallån	-	-	Fordringar hos försäkringsbolag	15 358	17 886
Summa övriga lån	68 503	68 503	Summa fordringar avseende direkt försäkring	112 890	111 908

NOT 16	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Materiella anläggningstillgångar				
Anskaffningsvärde				
Ingående balans	17 859	16 820	17 859	16 820
Övriga förvärv	965	2 998	965	2 998
Avyttringar	-972	-1 959	-972	-1 959
Utgående balans	17 852	17 859	17 852	17 859
Av- och nedskrivningar				
Ingående balans	-10 419	-9 739	-10 419	-9 739
Årets avskrivningar	-2 196	-2 536	-2 196	-2 536
Avyttringar	887	1 856	887	1 856
Utgående balans	-11 728	-10 419	-11 728	-10 419
Redovisade värden	6 124	7 440	6 124	7 440

Datautrustning skrivs planenligt av på tre år, kontorsmöbler på tio år. Övriga maskiner och inventarier skrivs planenligt av på fem år.

NOT 17	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Kassa och bank				
Kassa och bank	23 525	47 522	23 424	47 421
Summa kassa och bank	23 525	47 522	23 424	47 421
Outnyttjad beviljad kredit	10 000	5 000	10 000	5 000

NOT 18	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Upplupna ränte- och hyresintäkter				
Upplupna ränteintäkter	3 194	1 046	3 194	1 046
Summa upplupna ränte- och hyresintäkter	3 194	1 046	3 194	1 046

Av upplupna ränteintäkter förväntas 0 SEK (0) bli återvunna mer än tolv månader efter balansdagen.

NOT 19	2009	2008
Förutbetalda anskaffningskostnader		
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader	6 696	6 696
Årets avsättning	7 676	6 696
Årets avskrivning	-6 696	-6 696
Förutbetalda anskaffningskostnader vid årets utgång	7 676	6 696
Anskaffningskostnad med avskrivningstid inom ett år	7 676	6 696

NOT 20	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter				
Förutbetalda kostnader	2 550	1 656	2 550	1 656
Upplupna intäkter	-	-	-	-
Summa övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 550	1 656	2 550	1 656

NOT 21	2009			2008		
	Brutto	ÅF-andel	Netto	Brutto	ÅF-andel	Netto
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker						
Moderbolaget och Koncernen						
Avsättning för intjänade premier						
Ingående balans 1 januari	174 252	-	174 252	177 928	-	177 928
Premieinkomst	486 494	-	486 494	493 562	-	493 562
Intjänade premier under perioden	473 500	-	473 500	497 238	-	497 238
Övriga förändringar	-	-	-	-	-	-
Utgående balans 31 december	187 246	-	187 246	174 252	-	174 252
Avsättning för kvardröjande risk						
Ingående balans 1 januari	750	-	750	750	-	750
Tidigare års avsättning som tagits till resultatet	-	-	-	-	-	-
Nya avsättningar under perioden	-	-	-	-	-	-
Utgående balans 31 december	750	-	750	750	-	750
Summa avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk	187 996	-	187 996	175 002	-	175 002

NOT 22						
Avsättning för oreglerade skador Moderbolaget	2009			2008		
	Brutto	ÅF-adel	Netto	Brutto	ÅF-andel	Netto
	IB Inträffade och reglerade skador	299 830	61 945	237 886	266 800	58 438
IB Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	319 989	84 101	235 888	274 059	69 733	204 326
IB Avsättning för skaderegleringskostnad	14 386	0	14 386	13 977	0	13 977
Ingående balans	634 205	146 045	488 159	554 836	128 171	426 664
Kostnad för skador som inträffat under innevarande år	287 645	17 571	270 074	306 018	35 954	270 064
Utbett/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder innevarande period	-282 253	-17 705	-264 547	-252 001	-13 624	-238 377
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	10 010	2 777	7 233	11 184	-4 457	15 641
Andra förändringar	16 150	229	15 921	13 761	1	13 759
Förändring i avsättning för skaderegleringskostnad	643	0	643	408	0	408
Utgående balans	666 401	148 917	517 483	634 205	146 045	488 159
UB Rapporterade skador	285 313	51 181	234 132	299 830	61 945	237 886
UB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	366 059	97 736	268 323	319 989	84 101	235 888

NOT 23	2009	2008	NOT 24
Avsättning för återbäring			Avsättning för pensioner
Återbäring från tidigare år	13 856	41 238	Bolaget har enligt kollektivavtal ett pensionslöfte till delar av personalen (födda 1955 och tidigare) om möjlighet till förtida pension mellan 62 och 65 år.
Under året utbetald återbäring	-10 079	-26 230	
Återföring ej utnyttjad återbäring	-3 777	-1 153	
Årets avsättning för återbäring	19 400	0	Bolaget har med underlag av personalstatistik och tidigare nyttjandegrad beräknat skulden till 23,5 Mkr inklusive löneskatt. Avsättningen är ej tryggsad enligt Tryggandelagen.
Summa Avsättning för återbäring	19 400	13 856	

NOT 25	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter				
Semesterlöneskuld	3 262	3 525	3 262	3 525
Provisioner	80	84	80	84
Sociala kostnader	1 897	1 960	1 897	1 960
Övrigt	8 818	9 080	8 818	9 080
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	14 058	14 650	14 058	14 650

NOT 26	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Ställda säkerheter				
För försäkringstekniska avsättningar (f.e.r.) registerförda tillgångar	1 144 475	1 035 121	1 144 475	1 035 121

I enlighet med 7 kap. 11 § Försäkringsrörelselagen (FRL) har bolaget registerfört de placeringstillgångar som används för skuldtäckning. Registerföringen innebär att försäkringstagarna har en förmånsrätt i tillgångarna enligt förmånsrättslagen. Tillgångarna kan tas i anspråk vid bolagets insolvens.

NOT 27	Koncernen		Moderbolaget	
	2009	2008	2009	2008
Eventualförpliktelser				
Övriga eventualförpliktelser	11 769	11 890	11 769	11 890

Övriga eventualförpliktelser avser ansvarighet för 80 % av konstaterade kreditförluster avseende förmedlade lån. Bolagets ansvar är begränsat till ett belopp motsvarande respektive års provisionsintäkt från Länsförsäkringar Bank.

NOT 28	2009	2008
Anställda och personalkostnader		
Kostnader för ersättningar till anställda - Moderbolaget		
Löner och ersättningar mm	50 329	48 213
härav rörlig ersättning till säljande personal	1 323	1 480
härav målbonusersättning	1 384	1 458
Pensionskostnader, förmånsbaserade planer	5 220	5 413
Pensionskostnader, avgiftsbaserade planer	2 216	1 361
Andra ersättningar till anställda efter avslutad tjänst	0	0
Sociala avgifter	17 537	16 562
Summa	75 302	71 549

	2009	varav män	2008	varav män
Medeltalet anställda				
Moderbolaget	121	49 %	116	51 %
Dotterbolaget	0	0	0	0
Koncernen totalt	121	49 %	116	51 %

	2009	andel kvinnor	2008	andel kvinnor
Könsfördelning i företagsledningen				
Moderbolaget och Koncernen				
Styrelsen	10	30 %	10	40 %
Övriga ledande befattningshavare	7	29 %	7	29 %

NOT 29 forts	2009		2008	
Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader
Moderbolaget	51 113	25 195	48 833	24 833
Varav pensionskostnad	0	7 436	0	7 455

Av moderbolagets pensionskostnader avser 975 (961) gruppen styrelse och VD. Företagets utestående pensionsförpliktelser är försäkrade.

	2009		2008	
Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelseledamöten m fl och övriga anställda	Styrelse och VD	Övriga anställda	Styrelse och VD	Övriga anställda
Moderbolaget	2 177	48 936	1 988	46 845
(Varav tantiem o d)	0	0	0	0

Ersättningar till ledande befattningshavare

Till styrelsens ordförande och de av bolagsstämman valda ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. De två personalrepresentanterna erhåller inget arvode. Ersättning till verkställande direktören utgörs av fast månadslön samt pension. Till andra ledande befattningshavare utgörs ersättning av fast månadslön. Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledning. Principer för ersättning till VD och ledande befattningshavare fastställs av bolagsstämman.

Avgångsvederlag

I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår avgångsvederlag till VD med två årslöner. För andra ledande befattningshavare utgår inget avgångsvederlag utan anställningsavtalet följer lag och kollektivavtal.

Sjukfrånvaro i moderbolaget	2009	2008
Total sjukfrånvaro som andel av ordinarie arbetstid	3,21 %	3,38 %
Andel av den totala sjukfrånvaron, som avser sammanhängande sjukfrånvaro på 60 dagar eller mer	40,10 %	50,40 %
Sjukfrånvaro fördelad efter kön (sammanlagda sjukfrånvaron):		
Män	1,62 %	1,19 %
Kvinnor	4,71 %	5,60 %
Sjukfrånvaro fördelad efter ålderskategori:		
- 29 år	2,61 %	1,58 %
30 - 49 år	2,21 %	2,40 %
50 år -	4,75 %	5,19 %

	2009		2008	
Arvode och kostnadsersättningar till ombud	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader
Fritidsombud	1 770	350	1 442	308
Specialombud	250	0	315	0
	2 020	350	1 757	308

NOT 30	2009	2008
Arvode och kostnadsersättningar till revisorer		
KPMG Bohlins AB		
Revisionsuppdrag	336	537
Andra uppdrag	0	0
	336	537

NOT 31						
Ersättning till ledande befattningshavare						
Ersättningar och övriga förmåner under året	Grundlön styrelsearvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Övrig ersättning	Summa
Axel von Stockenström, Styrelsens ordförande	205				7	212
Hans-Christer Palmers, Styrelsens vice ordförande	125				5	130
Birgitta Bohm, Styrelseledamot	87					87
Monica Jonsson, Styrelseledamot	85					85
Dan Nilsson, Styrelseledamot (ny)	0					0
Kurt Nilsson, Styrelseledamot (avgående)	87				1	88
Peter Reuterström, Styrelseledamot	87				2	89
Caesar Åfors, Styrelseledamot	85					85
Anna-Greta Lundh, Verkställande direktör	1 401		65	975		2 441
Andra ledande befattningshavare (7 personer)	4 219	93	302	1 313	21	5 949
Summa	6 381	93	367	2 288	36	9 165

NOT 32									
Tilläggsupplysningar angående försäkringsrörelsen									
	Totalt 2009	Olycksfall och sjukdom	Motor ansvar mot tredje man	Motor övriga klasser	Försäkringsklasser			Summa direkt försäkring	Mottagen återför- säkring
					Brand o annan egendoms- skada	Allmän ansvarighet	Rätts- skydd		
Premieinkomst, brutto	486 494	20 723	83 369	101 482	219 449	11 584	12 589	449 196	37 298
Premieintäkt, brutto	473 500	19 719	84 562	100 905	208 711	11 145	11 930	436 972	36 528
Försäkringsersättningar, brutto	334 545	18 575	62 715	74 654	132 762	6 013	8 811	303 529	31 016
Driftskostnader, brutto	91 474	3 993	14 552	21 072	45 312	2 469	2 573	89 971	1 503
Resultat av avgiven återförsäkring	-26 825	699	1 224	-951	-26 786	-404	-608	-26 825	0
Skadeprocent brutto	70,7 %	94,2 %	74,2 %	74,0 %	63,6 %	54,0 %	73,9 %	69,5 %	84,9 %

Nyköping den 2 mars 2010

Axel von Stockenström
Ordförande

Hans-Christer Palmers
Vice ordförande

Birgitta Bohm

Monica Jonsson

Dan Nilsson

Peter Reuterström

Caesar Åfors

Björn Eklöv
Personalrepresentant

Anna-Greta Lundh
Verkställande direktör

Claes Mellklint
Personalrepresentant

Min revisionsberättelse har lämnats den 2 mars 2010.

Mårten Asplund
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Södermanland
Org nr 519000-6519

Jag har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Länsförsäkringar Södermanland för år 2009. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att lag om årsredovisning i försäkringsföretag tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av min revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att jag planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra mig om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen. Jag anser att min revision ger mig rimlig grund för mina uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en rättvisande bild av bolagets och koncernens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 2 mars 2010

Mårten Asplund
Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport

Länsförsäkringar Södermanland

Bolagsstyrningen i Länsförsäkringar Södermanland utgår från svensk lagstiftning och föreskrifter och riktlinjer utfärdade av tillsynsmyndigheten Finansinspektionen. Bolaget avser att i tillämpliga delar följa Svensk kod för bolagsstyrning (Koden). Huvudsakliga avvikelser mot Koden avser Kodens bestämmelser om kallelse och genomförande av bolagsstämma samt mandattiden för styrelsens ledamöter. Motiv till avvikelserna ges nedan. Denna bolagsstyrningsrapport har inte granskats av bolagets revisorer.

BOLAGSSTÄMMA

Bolagsstämman är Länsförsäkringar Södermanlands högsta organ med ett antal formella uppgifter som regleras i lag och bolagsordning. Stämmans huvudsakliga uppgift är att besluta om bolagsordning för Länsförsäkringar Södermanland, utse styrelse, revisorer och valberedning samt besluta om ersättning till dessa, besluta om årsredovisning samt om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören.

Bolagsstämman utgörs av fullmäktige, valda av försäkringstagarna. Antalet ordinarie fullmäktige uppgick 2009 till 58 st. Kallelse till bolagsstämman sker genom brev med posten, tidigast fyra och senast två veckor före bolagsstämman. För deltagande på bolagsstämman krävs att fullmäktige närvarar fysiskt. Bestämmelserna i Koden om kallelse på hemsida och deltagande på distans tillämpas inte. Med hänsyn till det begränsade antal fullmäktige och det begränsade geografiska område bolaget verkar inom är bedömningen att det lämpligaste sättet att genomföra

bolagsstämma på är genom fysisk närvaro av samtliga fullmäktige.

I enlighet med Koden godkänner bolagsstämman principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagets ledning. Bolagsstämman utfärdar också en instruktion för valberedningen.

VALBEREDNING FÖR STYRELSE OCH REVISORER

Bolaget har en av bolagsstämman utsedd valberedning med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val av styrelse och revisorer samt ersättning till dessa. Valberedningens ledamöter väljs årligen. Valberedningens uppgifter och arbetsformer framgår av Instruktion för valberedningen, fastställd av bolagsstämman. Bolagets valberedning följer i allt väsentligt bestämmelserna i Koden. Instruktionen för valberedningen kommer att publiceras på bolagets hemsida.

Valberedningen presenterar sina förslag för fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämma. Kandidaterna presenteras skriftligen i kallelsen samt presenteras och motiveras av valberedningen på bolagsstämman.

Valberedningen består av följande ledamöter:

Fredrik Wachtmeister, ordförande, Nyköping

Född: 1949, Sysselsättning: Arkitekt

Eva von Celsing, Eskilstuna

Född: 1954, Sysselsättning: Veterinär

Kjell Erixon, Trosa

Född: 1944, Sysselsättning: Vd

John Erik Olsson, Vingåker

Född: 1943, Sysselsättning: Lantbrukare

Bo Pettersson, Strängnäs

Född: 1943, Sysselsättning: Lantbrukare

LÄNSFÖRSÄKRINGAR SÖDERMANLANDS STYRELSE

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. I detta arbete ingår bl a att fastställa organisation, mål och strategier samt riktlinjer för kontroll och styrning.

Styrelsen ska enligt bolagsordningen bestå av 7 ledamöter. Därutöver ingår vd och två personalrepresentanter i styrelsen. Mandatperioden för de bolagsstämmovalda ledamöterna uppgår till 3 år. Motivet till avvikelse från Kodens bestämmelse om mandattid om ett år är bedömningen att kontinuitet i styrelsearbetet och möjligheten för nyvald ledamot att ges rimlig tid att komma in i styrelsearbetet väger tyngre. Utöver detta är bolagsstämman suverän att avsätta eller tillsätta styrelseledamot oavsett mandattid.

Styrelsen består av följande ledamöter:

Axel von Stockenström, ordförande, Strängnäs

Födelseår: 1949

Nuvarande sysselsättning:

Förvaltare Länna Bruk, företagare Canaxa

Övriga uppdrag:

Styrelseledamot Länsförsäkringar Sak, Ånhammars säteri AB.

Hans-Christer Palmers, vice ordförande, Bettna

Födelseår: 1947

Övriga uppdrag:

Ordförandeuppdrag i styrelserna för Åkerö Förvaltning AB och Svensk Fågel Service AB.

Birgitta Bohm, styrelseledamot, Eskilstuna

Födelseår: 1949

Nuvarande sysselsättning:

Vice President Human Resource Management & Communication Volvo CE

Övriga uppdrag

Styrelseledamot Eskilstuna Fabriksförening och valberedningens ordförande i Eskilstuna Marknadsföring AB.

Monica Jonsson, styrelseledamot, Eskilstuna

Födelseår: 1951

Nuvarande sysselsättning:

Administrativ chef för Maxi ICA Stormarknad. Eskilstuna

Övriga uppdrag:

Styrelseledamot i Best Western Plaza Hotel och IF GUIF.

Dan Nilsson, styrelseledamot, Nyköping

Födelseår: 1963

Nuvarande sysselsättning:

VD och ägare till KWD Group AB.

Peter Reuterström, styrelseledamot, Eskilstuna

Födelseår: 1966

Nuvarande sysselsättning:

Lantbrukare

Övriga uppdrag:

Styrelseledamot i Öster Rekarne Häradsallmänning.

Caesar Åfors, styrelseledamot, Nyköping

Födelseår: 1959

Nuvarande sysselsättning:

Ekonomidirektör och vice VD Klöver AB (publ)

Anna-Greta Lundh, VD, Oxelösund

Födelseår: 1955

Nuvarande sysselsättning:

Verkställande direktör Länsförsäkringar Södermanland

Övriga uppdrag:

Styrelseledamot i Klöver, Södermanlands Nyheter, Humlegården, Almi Invest Östra Mellansverige, ledamot av Länsstyrelsen Sörmlands insynsråd.

Personalrepresentanter:

Björn Eklöv, FTF, Eskilstuna

Födelseår: 1955

Nuvarande sysselsättning:

Motorskadereglerare.

Claes Mellklint, SACO, Oxelösund

Födelseår: 1952

Nuvarande sysselsättning:

Administration, IT

Övriga uppdrag:

Styrelseledamot Extremez AB.

Styrelsen har fastställt en arbetsordning för sitt arbete. Översyn av arbetsordningen har genomförts för anpassning till Kodens bestämmelser.

STYRELSENS ARBETE 2009

Styrelsen har under 2009 haft åtta styrelsesammanträden varav ett per telefon. Styrelsesammanträdet i april kombinerades med ett strategiseminarium och utbyte med Östgöta Brandstodsbolag. Tabellen visar antal möten inom styrelsen (inklusive strategiseminarium), finansutskottet respektive ersättningsutskottet samt de enskilda ledamöternas närvaro.

Ledamot	Styrelsesammanträden	Finansutskott	Ersättningsutskott
---------	----------------------	---------------	--------------------

(e a = ej aktuellt)

Axel von Stockenström	8/8	9/9	1/1
Hans-Christer Palmers	8/8	9/9	e a
Birgitta Bohm	6/8	e a	1/1
Monica Jonsson	8/8	e a	e a
Dan Nilsson	5/6	e a	e a
Peter Reuterström	8/8	e a	e a
Caesar Åfors	6/8	5/6	e a
Anna-Greta Lundh	8/8	9/9	e a
Björn Eklöv (pers rep)	7/8	e a	e a
Claes Mellklint (pers rep)	3/6	e a	e a

ARBETSFÖRDELNINGEN INOM STYRELSEN

Styrelsen har inrättat ett Finansutskott och ett Ersättningsutskott och utfärdat särskilda instruktioner för dessa. Revisionsarbetet utförs av hela styrelsen. Styrelsen har fastslagit en särskild instruktion för internrevisionsarbetet. Den externa revisionen rapporterar till hela styrelsen utan närvaro från företagsledningen minst en gång årligen.

REVISORER

Enligt bolagsordningen ska Länsförsäkringar Södermanland ha en ordinarie revisor och en revisorsuppleant. Dessutom kan stämman utse högst två lekmannarevisorer. Revisorerna utses årligen. Vid 2009 års bolagsstämma utsågs följande revisorer:

Ordinarie revisor:

Kari Falk, aukt revisor, KPMG Bohlins AB, Stockholm

Suppleant:

Mårten Asplund, aukt revisor, KPMG Bohlins AB, Stockholm

ÖVRIG TILLÄMPNING AV KODEN

Svensk kod för bolagsstyrning tillämpas i allt väsentligt av bolaget, bl a har följande anpassningar gjorts:

- Vice ordförande väljs av bolagsstämman i syfte att ge ägarna större inflytande över styrelsens arbete.
- En styrelseledamot antas vara oberoende i förhållande till bolaget oavsett antal år i styrelsen med motivet att kompetens och kontinuitet anses viktigare för bolaget.
- Bolaget avger ej officiell halvårs- eller niomånadersrapport beroende på att ägarnas krav på information om bolagets ekonomiska utveckling uppnås utan dessa rapporter. Fullmäktige informeras minst två gånger per år och styrelsen får löpande rapporter enligt rapportinstruktion.
- Bolaget inrättar inte revisionsutskott med motivet att bolaget har en väl fungerande intern kontroll genom befintlig internrevision, riskkontrollfunktion och

compliance. Dessa organ rapporterar regelbundet till styrelsen. Styrelsen i sin helhet har en direktkontakt med de externa revisorerna årligen.

- Bolagets information på hemsidan avseende Kodens tillämpning sker i form av denna bolagsstyrningsrapport.

- Bolaget har ingen ägarpolicy eftersom bolaget endast äger aktier i tre enskilda bolag.

Miljöarbetet hos Länsförsäkringar Södermanland

Länsförsäkringar Södermanland är fortsatt certifierade enligt standarden ISO 14001. Standarden ställer krav på att vi exempelvis har en miljöpolicy som vi ska leva upp till, att vi följer gällande miljölagstiftning samt att vi har miljömål. Varje år kontrolleras det om vi efterlever standardens krav genom oberoende revision.

Våra övergripande miljömål är upprättade utefter områden där vi påverkar miljön som mest; brand-, vattenskadorna samt tjänsteresor. Vi har även mål på hur mycket el vi får förbruka.

Skadeförebyggande verksamhet

För att minska på våra kunders skador arbetar vi löpande med skadeförebyggande aktiviteter. Ett område som vi har valt att fokusera på är lantbruk; bränderna i lantbruket står för ungefär 10 % av alla brandskador i Sverige. Under 2009 hade vi miljömål på hur många lantbruk som skulle elbesiktigas samt hur många utbildningstillfällen i Säker Hästverksamhet och Säker Gård som skulle genomföras. Utbildningen ger kunden kunskap och rådgivning om hur denne kan hitta och rätta till brister på sin gård som kan orsaka olyckor. Brister som varje år resulterar i flera dödsfall, allvariga olyckor för människor, djur och egendom samt stor skada på miljön.

Sedan 2008 har den så kallade Återvinningsförsäkringen varit en del av grundskyddet i försäkring för Lantbruk, Skogsfastighet och Hästverksamhet. Återvinningsförsäkringen innebär att dessa kunder får miljöfarligt avfall och skrot borttransporterat från sin fastighet. Under 2009 har vi tack vare Återvinningsförsäkringen rensat landsbygden i Södermanlands län från bland annat 13 ton bekämpningsmedel och 44 ton spillolja – en rejäl vinst för vår miljö!

Internt miljöarbete

Vi reser mycket i vår verksamhet. Enligt vår resepolicy ska vi i möjligaste mån nyttja tåg och buss samt telefonkonferenser eller netmeeting om man finner det lämpligt. När vi ändå blir tvungna att nyttja bilen försöker vi samåka. Alla våra tjänstebilar är klassificerade som miljöbilar, vilket bidrar till en ”grönare” trafikmiljö.

Under året har vi även gjort en utredning kring hur mycket el våra arbetsplatser förbrukar. Detta för att vi under kommande år ska kunna se över olika alternativ på energibesparande åtgärder.

I september hade vi miljöutbildning för samtliga våra medarbetare. Utbildningen berörde områden såsom dagens miljösituation och hur Länsförsäkringar Södermanland ska gå vidare med sitt

miljöarbete för att bidra till en hållbar utveckling i samhället.

Vår miljöpolicy

Länsförsäkringar Södermanland ska i de beslut vi tar och i de handlingar vi utför ta miljöhänsyn så att vi genom ständiga förbättringar minskar vår miljöpåverkan och förebygger föroreningar inom vår verksamhet

Vi ska uppfylla lagar och förordningar och samarbeta med myndigheter och organisationer så att vårt miljöarbete utformas i samklang med samhällets miljömål. Vi ska öka vår miljökompetens och genom vårt engagemang i miljöfrågor påverka våra kunder och leverantörer.

Länsförsäkringar Södermanland bidrar därmed till en hållbar utveckling i samhället och att vi uppfattas som ett trovärdigt alternativ vad beträffar miljöarbete inom bank och försäkring.

Samverkan som stärker Länsförsäkringar Södermanland

Länsförsäkringar Södermanland är ett av 24 lokala, kundägda och självständiga länsförsäkringsbolag. Tillsammans med de övriga 23 länsförsäkringsbolagen äger man Länsförsäkringar AB, med kontor i Stockholm. Länsförsäkringar ABs uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader. Länsförsäkringar Södermanland äger 3,54 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB.

Styrkan i varumärket

Länsförsäkringars gemensamma varumärke är mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. TNS SIFOs varumärkesmätning 2009 bland privatpersoner och företagare i Sverige visar att Länsförsäkringar har branschens starkaste varumärke både på privat- och företagsmarknaden.

2009 års mätning visade att Länsförsäkringar hade Sveriges mest nöjda bank- och bolånekunder på privatmarknaden. Inom sak- och livförsäkring är placeringen tvåa i samtliga kategorier förutom bland sjukvårdsförsäkrings- och tjänstepensionskunderna som placerar Länsförsäkringar som nummer ett. Finansbarometern utsåg under 2009 Länsförsäkringar till både Årets Sakförsäkringsbolag och Årets Livförsäkringsbolag på företagsmarknaden.

Livförsäkring

Inom liv- och pensionsförsäkring är Länsförsäkringar fortsatt etta på privatmarknaden med en marknadsandel på 15,4 procent. På tjänstepensionsmarknaden är Länsförsäkringar näst störst och marknadsandelen ökar från 11,9 till 14,1 procent. Ökningen sker tack vare den goda tillväxten på avtalsmarknaden och fortsatt god försäljning via oberoende försäkringsförmedlare.

Länsförsäkringar Liv har genom hela finanskrisen följt den trygga allokeringlinje som styr placeringarna av kundernas pengar. Vi var det bolag som tappade minst 2008 men 2009 var vår avkastning låg. Sedan Länsförsäkringar startade sin livverksamhet

1985 har den genomsnittliga återbäringsrätten varit 8,9 procent.

Totalavkastningen uppgick till 2,3 (-0,6) procent. Solvensen uppgick per den 31 december 2009 till 137 (114) procent och konsolideringen till 107 (105) procent. Den sammanlagda premieinkomsten uppgick till 11 879 (10 719) Mkr, vilket är en ökning med 11 procent jämfört med samma period föregående år. Resultatet uppgick till 17 922 (-30 126) Mkr.

Länsförsäkringar utsågs till Sveriges bästa pensionsförvaltare av den europeiska branschtidningen Investment & Pensions Europe.

Länsförsäkringar Liv	Mkr	2009	2008
Premieinkomst, netto		11 879	10 719
Konsolidering, %		107	105
Solvens, %		137	114
Balansomslutning		162 989	150 216
Genomsnittlig återbäringsränta 1985-2009		8.9	

Ombildningen av Länsförsäkringar Liv

Under året avslog Finansinspektionen Länsförsäkringar Livs ansökan om tillstånd för ombildning hos Finansinspektionen. Efter justering och dialog med Finansinspektionen förelåg inte längre några invändningar från Finansinspektionen mot en ombildning. Länsförsäkringar beslutade dock bland annat mot bakgrund av osäkerhet kring kommande regelverk att skjuta upp ombildningen och återkommer under våren med besked hur frågan kommer att drivas

Bankverksamhet

Länsförsäkringar är Sveriges femte största retailbank. Inlåningen ökade med 6 procent till 37 (35) miljarder kronor under året. Marknadsandelen, mätt som inlåning från hushåll, ökade till 3,4 (3,2) procent och andelen av marknadstillväxten var stark. Länsförsäkringar växer på bankmarknaden och inlåningsökningen avsåg framförallt privat- och sparkonton.

Utlåning till allmänheten ökade med 27 procent till 100 (79) mdr. Bostadsutlåningen i dotterbolaget Länsförsäkringar Hypotek ökade med 26 procent till 68 (54) mdr. Marknadsandelen, mätt som hushålls- och bostadsutlåning till hushåll, ökade till 4,0 (3,4) procent och andelen av marknadstillväxten var stark. Bankverksamheten kännetecknas av en låg riskprofil. Länsförsäkringar är fortsatt femte största fondaktör i Sverige med 4,2 (4,2) procents marknadsandel mätt i förvaltad kapital. 67 (51) mdr förvaltades i 30 (29) investeringsfonder med olika placeringsinriktning.

Länsförsäkringar Bank	2009	2008
Rörelseresultat, Mkr	258	245
Räntenetto, Mkr	1 148	1 211
Balansomslutning, Mdr	127	104
Antal kunder	759 000	700 000

Djur- och grödaförsäkring

Länsförsäkringars specialistbolag Agria Djurförsäkring är marknadsledande inom djur- och grödaförsäkring i Sverige med en marknadsandel på cirka 60 procent. Premieintäkten för egen räkning uppgick under 2009 till 1.549 Mkr och det tekniska resultatet uppgick till 119 Mkr.

Gemensam utveckling

Under 2009 drevs ett antal gemensamma utvecklingsfrågor genom Länsförsäkringar AB, några av dem var:

- Banktjänster för småföretag
- Nytt system för motorförsäkring
- Förbättrade Internetjänster för företagare

Ord & uttryck

Affär för egen räkning, f e r

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag själv står risken för och som inte återförsäkras hos andra bolag, d v s bruttoaffär minskad med avgiven återförsäkring.

Avsättning för ej intjänade premier

I bokslutet gjorda avsättningar för inbetalda premier som avser kommande verksamhetsår.

Avsättning för kvardröjande risker

Tillägg till avsättning för ej intjänade premier som görs om denna avsättning bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftskostnader för gällande försäkringar fram till nästa förfalldag.

Avsättning för oreglerade skador

I bokslutet gjorda avsättningar för beräknade ännu ej betalda försäkringsersättningar.

Avvecklingsresultat

För skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång reserveras medel "avsättning för oreglerade skador". Den bedömning som gjorts kan visa sig vara felaktig av flera orsaker, t ex inflationstakten. Om det beräknade ersättningsbeloppet visar sig vara övervärderat uppstår en vinst när ersättningsbeloppet bedöms på nytt eller när skadan slutregleras. Om beloppet undervärderats uppstår på motsvarande sätt en förlust.

Bruttoaffär

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är – till skillnad från vid mottagen återförsäkring – direkt ansvarig gentemot försäkringstagarna.

Direktavkastningsprocent

Nettot av ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och överskott på egna fastigheter i procent av tillgångarnas marknadsvärde.

Driftskostnadsprocent

Kostnader för marknadsföring, försäljning och administration ställt i förhållande till premieintäkten.

Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar plus avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus

avsättning för oreglerade skador vid årets början. En del av försäkringsersättningarna utgörs av reservavvecklingsresultat. I försäkringsersättningar ingår även administrativa kostnader för skadereglering.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Eftersom premierna betalas i förskott och viss tid förflyter från det en skada inträffar till dess ersättning utbetalas, ackumuleras hos bolaget kapital som ger avkastning. Den beräknade räntan på detta kapital överförs i resultatredovisningen från finansrörelsen till försäkringsverksamheten. Principen för beräkning av räntesatsen framgår i avsnittet "Kalkylränta" i förvaltningsberättelsen.

Kapitalbas

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet i ett bolag. Ett företags kapitalbas innehåller i första hand eget kapital, men dessutom får man inom vissa gränser räkna in också förlagslån som tagits upp. Förlagslån är lån där långgivarens fordran i händelse av företagets konkurs inte kommer att bli betald förrän alla andra vanliga skulder är till fullo betalda. Förlagslån ger alltså en extra buffert för övriga fordringsägare.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning, uttryckt i procent.

Konsolideringskapital

En sammanfattande benämning på eget kapital, obeskattade reserver samt uppskjuten skatteskuld.

Premieinkomst

Motsvarar i princip årets influtna premiebelopp utan korrigering för in- och utgående avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker.

Premieintäkt

Avser den premieinkomst som hänför sig till räkenskapsåret. Premieintäkten för året består av följande poster: avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker vid årets början plus premieinkomst under året minus avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker vid årets slut.

Skadebehandlingsreserv

De skador som ingår i avsättning för oreglerade skador kommer att medföra vissa driftskostnader. För dessa förväntade kostnader avsätts i bokslutet en skadebehandlingsreserv.

Skadekostnadsprocent

Försäkringsersättningar i förhållande till premieintäkten.

Solvensmarginal

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på hur stort kapital ett företag behöver. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomster, dels utifrån dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena. Det krävs att kapitalbasen skall vara minst så stor som den erforderliga solvensmarginalen, men också minst så stor som det så kallade garantibeloppet (ett fast belopp som inte beror av bolagets affärsvolym, däremot av vilken typ av verksamhet bolaget bedriver).

Säkerhetsreserv

Säkerhetsreserven är till för att utjämna svängningar i riskförloppet och osäkerheten i beräkningsunderlaget för försäkringstekniska avsättningar. Maximibeloppet på avsättningen beräknas som andelar av premieinkomst och avsättning för oreglerade skador, i båda fallen för egen räkning och för enskild försäkringsgren. Säkerhetsreserven får användas för att täcka förluster i försäkringsverksamheten.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt orealiserade värdeförändringar under året i procent av tillgångarnas genomsnittsvärde värderade till marknadsvärden.

Totalkostnadsprocent

Summan av skadeprocent och driftskostnadsprocent.

Uppskjuten skatt

Avser framtida skattekonsekvenser av händelser som har beaktats i företagens redovisning eller deklaration.

Utjämningsfond

Belopp motsvarande redovisad vinst i försäkringsrörelsen kunde t o m 1990, utan att beskattas, överföras till en särskild utjämningsfond. Fonden får tas i anspråk endast för att täcka förlust i försäkringsrörelsen.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan, eller vill, bära hela ansvaret mot försäkringstagarna, återförsäkras bolaget delvis de tecknade försäkringarna hos andra bolag. Härvid talas om avgiven återförsäkring hos det förstnämnda och mottagen återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

Fullmäktigeledamöter

ESKILSTUNA 2008-2010

ordinarie

Björn Barkman, Eskilstuna
Gösta Brokvist, Eskilstuna
Per-Eric Brunström, Eskilstuna
Eva von Celsing, Eskilstuna
Ulf Danielsson, Eskilstuna
Hans Ericson, Eskilstuna
Lennart Eriksson, Eskilstuna
Sven-Åke Ewert, Eskilstuna
Annette Joó, Skogstorp
Thomas Karlsson, Eskilstuna
Lilian Lundin, Eskilstuna
Kari Potkonen, Eskilstuna
Vakant

suppleanter

Ann Arvidsson, Eskilstuna
Vedad Begovic, Eskilstuna
Annika Bergsland, Eskilstuna
Karin Ericson, Eskilstuna
Mona Gustafsson, Eskilstuna
Britt-Marie Jafner, Eskilstuna
Tomas Lindh, Eskilstuna
Catharina Matsdotter, Eskilstuna
Irene Olsson, Eskilstuna
Elisabeth Rudbeck, Stora Sundby
Olle Schagerlund, Eskilstuna
Susanne Thorell, Eskilstuna
Vakant

STRÄNGNÄS 2008-2010

ordinarie

Ingela Högfeldt, Stallarholmen
Fredric Paus, Mariefred
Jens Persson, Strängnäs
Bo Pettersson, Strängnäs
Karin Sjöstedt, Strängnäs

suppleanter

Rabie Aldeeb, Strängnäs
Kristina Ekman, Strängnäs
Christer Hallensjö, Strängnäs
Johnny Hammarstedt, Strängnäs
Christer Zeisig, Strängnäs

GNESTA 2009-2011

ordinarie

Per Dellrud, Gnesta
Kent Dornelius, Björnlunda
Marie-Anne Fredmark, Gnesta
Rolf Lindblom, Gnesta

TROSA 2009-2011

ordinarie

Per Andréasson, Trosa
Kjell Erixon, Trosa
Arne Karlsson, Västerljung
Kjell Kjellberg, Trosa

OXELÖSUND 2009-2011

ordinarie

Bernhard Gustafsson, Oxelösund
Susanne Midell, Oxelösund
Mats Larsson, Oxelösund
Marie Timan, Oxelösund

NYKÖPING 2009-2011

ordinarie

Per-Olov Andersson, Stigtomta
Jan-Eric Carlsson, Nyköping
Kjell Ericson, Nyköping
Benkt Hagstrand, Nyköping
Lars Hallberg, Nyköping
Bo Holmgren, Nyköping
Magdalena Jerlström, Nyköping
Marie Karlsson, Tystberga
Claes Kuno, Nyköping
Håkan Lundberg, Nyköping
Lena Parmenstam, Nyköping
Thord Revestam, Bettna
Fredrik Wachtmeister, Nyköping
Elisabet Åfors, Nyköping

FLEN 2010-2012

ordinarie

Brita-Stina Eriksson, Mellösa
Arne Lundberg, Flen
Eva Trübenbach, Flen
Mikael Welinder, Flen

KATRINEHOLM 2010-2012

ordinarie

Henry Bergström, Katrineholm
Inger Lindahl, Katrineholm
Ulf Nilsson, Katrineholm
Sten Norman, Katrineholm
Tord Samuelsson, Katrineholm
Lars Siverskog, Valla
Örjan Strand, Julita

VINGÅKER 2010-2012

ordinarie

Marie Karlsson, Vingåker
John Erik Olsson, Vingåker
Göran Samuelsson, Vingåker
Tor-Leif Thuresson, Vingåker

Fullmäktige

Fullmäktige är valda av försäkringstagarna och består av 58 ordinarie ledamöter. De nio valdistrikten utser sina representanter till fullmäktigeförsamlingen i val som är öppna för alla försäkringstagare i länet. Representanterna väljs för en period på tre år.

Styrelse och Revisorer

Styrelse

vald t o m
bolagsstämma

Ordinarie

Axel von Stockenström,
Strängnäs, ordförande 2011

Hans-Christer Palmers,
Bettna, vice ordförande 2010

Birgitta Bohm,
Eskilstuna 2010

Monica Jonsson,
Eskilstuna 2012

Dan Nilsson,
Nyköping 2012

Peter Reuterström,
Eskilstuna 2011

Caesar Åfors
Nyköping 2011

Anna-Greta Lundh,
Nyköping, verkställande direktör

Björn Eklöv,
Eskilstuna, personalrepresentant FTF

Claes Mellklint,
Nyköping, personalrepresentant SACO

Valberedning

vald t o m
bolagsstämma

Fredrik Wachtmeister,
Nyköping, ordförande 2009

Eva von Celsing,
Eskilstuna 2009

Kjell Erixon,
Trosa 2009

John Erik Olsson,
Vingåker 2009

Bo Pettersson,
Strängnäs 2009

Verkställande direktör

Anna-Greta Lundh,
Nyköping

Styrelse

Axel von Stockenström
styrelsens ordförande

Hans-Christer Palmers
vice ordförande

Anna-Greta Lundh
verkställande direktör

Birgitta Bohm

Monica Jonsson

Dan Nilsson

Peter Reuterström

Caesar Åfors

Björn Eklöv
personalrepresentant

Claes Mellklint
personalrepresentant

Företagsledning

Fr v Personalchef Christina Ek, Verkställande direktör Anna-Greta Lundh, VD Assistent/Informationsansvarig Birgit Hasselberg, chef Administration Magnus Ahlin (fr o m 2010-01-01 Skadecchef), chef Affärsområde Privat Göran Jönsson, Skadecchef Claes Olausson (t o m 2009-12-31), chef Ekonomi Arne Svensson och chef Affärsområde Företag Kurt H Högstrom. Chef Administration fr o m 2010-01-01 är Margareta Eriksson.

Revisorer

vald t o m
bolagsstämma

Ordinarie

Kari Falk,
KPMG AB, Stockholm 2010

Suppleant

Mårten Asplund,
KPMG AB, Stockholm 2010

Huvudkontor: V:a Storgatan 4, Box 147, 611 24 Nyköping, 0155-48 40 00
Avdelningskontor: Kungsgatan 7, Box 14294, 630 14 Eskilstuna, 016-48 40 00
Avdelningskontor: Stortorget 2, Box 134, 641 22 Katrineholm, 0150-48 40 00
Butik: Storgatan 26, 645 30 Strängnäs, 0152-48 40 00
Internet: www.lfs.se
E-post: info@lfs.se